

1. La Constitució espanyola de 1978: estructura, contingut i principis. Drets i deures fonamentals

Esquema

I. La Constitució espanyola de 1978: estructura, contingut i principis

1. Contingut de la Constitució
2. Principis bàsics
 - 2.1. Definició de l'Estat
 - 2.2. Organització política

II. Els drets fonamentals i les llibertats públiques

1. Concepte
2. Classificació
 - 2.1. Drets de llibertat
 - 2.2. Drets de participació política
 - 2.3. Drets socials i econòmics
3. Garanties

III. Els deures constitucionals

1. Deure de defensa i l'objecció de consciència
2. Deure de contribuir a les despeses públiques

I. La Constitució espanyola de 1978: estructura, contingut i principis

La primera legislatura de les Corts Generals, una vegada instaurat l'actual sistema polític, va adoptar la decisió d'elaborar una constitució, per a la qual cosa es va constituir, al Congrés dels Diputats, una ponència encarregada de redactar l'Avantprojecte de constitució. Quan les dues cambres les van aprovar, va ser sotmesa a referèndum el dia 6 de desembre de 1978 i sancionada pel rei el dia 27 del mateix mes. Aquesta Constitució s'acostuma a qualificar d'inconcreta i d'ambigua, la qual cosa és deguda al fet que va ser fruit del consens de les diverses forces parlamentàries que van participar en la redacció.

La Constitució s'erigeix en la norma suprema de l'ordenament jurídic espanyol, les disposicions de la qual obliguen a tothom, tal com es desprèn de la redacció de l'article 9.1: «Els ciutadans i els poders públics estan subjectes a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic.» És l'anomenat *principi de constitucionalitat*.

D'aquesta característica, se'n deriven algunes conseqüències:

- La força vinculant de tots els seus preceptes, la qual cosa no vol dir que tots produeixin els mateixos efectes.
- La Constitució és superior a la llei i a la resta de normes de l'ordenament; per tant, el principi de legalitat està subordinat al principi de constitucionalitat.
- La Constitució és font de les altres normes, és a dir, és la que disposa la forma de creació de les normes inferiors.
- S'estableixen garanties per assegurar la posició suprema de la Constitució; paper que està encarregat en última instància al Tribunal Constitucional.

La Constitució espanyola (en endavant CE) està organitzada sistemàticament de la manera següent: un preàmbul, un títol preliminar, deu títols numerats i una sèrie de disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i final. Totes seran objecte d'estudi en temes posteriors, tret del títol VII, al qual es dedicaran unes línies. Ara només se citarà l'enunciat de cadascun, com també el contingut bàsic:

- El preàmbul, fora del text normatiu, és una declaració dels objectius que vol

impulsar la Constitució, com ara garantir la convivència democràtica, consolidar un estat de dret, protegir tots els ciutadans i pobles d'Espanya en l'exercici dels seus drets, etc. Té valor interpretatiu.

- El títol preliminar conté els principis que presideixen el text constitucional.
- El títol I, «Dels drets i dels deures fonamentals», reconeix i garanteix una sèrie de drets fonamentals dels ciutadans, i també proclama uns principis de política social i econòmica.
- El títol II, «De la Corona», regula la institució del cap d'Estat.
- El títol III, «De les Corts Generals».
- El títol IV, «Del govern i de l'Administració».
- El títol V, «De les relacions entre el Govern i les Corts Generals».
- El títol VI, «Del poder judicial».

Els títols esmentats preveuen les institucions i els òrgans de l'Estat més importants, entès en sentit ampli, és a dir, els diferents poders de l'Estat: el legislatiu, l'executiu i el judicial.

- El títol VII, «Economia i Finances», on hi ha el que s'acostuma a anomenar la Constitució econòmica, perquè regula el procés econòmic i l'estatut dels seus principals protagonistes. Així, preveu, entre d'altres, que la riquesa del país, independentment de la seva titularitat, resta subordinada a l'interès general. Es reconeix la iniciativa pública en l'activitat econòmica, la possibilitat de planificació i la participació dels representants dels treballadors en l'adopció de decisions per part de l'empresa i organismes públics com ara la Seguretat Social. Aquests preceptes, però, s'han de posar en relació amb l'article 38, on es reconeix la llibertat d'empresa dins l'economia de mercat. Per això mateix, la doctrina i la jurisprudència del Tribunal Constitucional han estès la compatibilitat d'aquestes disposicions amb diferents sistemes econòmics -constitució neutra-, sempre que respectin el marc de les disposicions constitucionals.
- El títol VIII, «De l'organització territorial de l'Estat», on es recull el model de distribució territorial del poder, amb la configuració de les comunitats autònomes i dels ens locals.
- El títol IX, «Del Tribunal Constitucional», on es configura orgànicament i funcionalment el Tribunal Constitucional, òrgan encarregat de garantir la supremacia de la Constitució i màxim intèrpret de la Constitució.
- El títol X, «De la reforma constitucional», on s'estableixen els dos procediments de modificació de la Constitució.

Els nou primers articles de la CE, que integren el títol preliminar, contenen una fórmula de política general. És a dir, enuncien una sèrie de valors i principis que han d'impregnar tota la Constitució, l'organització política, l'ordenament jurídic i l'activitat concreta de l'Estat.

Es distingeixen els principis següents:

1. Principis que conformen la definició teòrica de l'Estat i valors que l'informen: Espanya es constitueix en un estat social i democràtic de dret que propugna la llibertat, la igualtat, la justícia i el pluralisme polític (art. 1.1).
2. Principis d'organització política: sobirania popular (art. 1.2) i monarquia parlamentària com a forma de govern (art. 1.3.); unitat de la nació espanyola, autonomia de les regions i nacionalitats i solidaritat entre totes (art. 2), i llengua oficial de l'Estat i de les comunitats autònomes (art. 3); bandera d'Espanya i de les comunitats autònomes (art. 4); capital de l'Estat (art. 5); funcions i organització dels partits polítics, sindicats i associacions empresarials (art. 6 i 7), i funcions de les forces armades (art. 8).
3. Principis informadors de l'ordenament jurídic: legalitat, jerarquia normativa, publicitat, irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets, seguretat jurídica, responsabilitat i interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics (art. 9.3).
4. Principis informadors de l'activitat concreta dels poders públics: submissió a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic (art. 9.1); promoció de les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i grups siguin reals i efectives; remoció d'obstacles i foment de la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social (art. 9.2).

Tot seguit s'analitzen les clàusules de la definició de l'Estat: Estat social i democràtic de dret i Estat autonòmic.

1. Estat de dret

L'Estat de dret comporta:

- L'autolimitació de l'Estat respecte als ciutadans, la qual cosa es tradueix en el reconeixement dels drets públics subjectius i la garantia de les llibertats individuals.

- Submissió de l'Estat al dret que aquest mateix ha creat. Això es desprèn de l'article 9.1, ja citat, on s'estableix, amb caràcter general, la subjecció dels poders públics, a més dels ciutadans, a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic (principi de constitucionalitat). En altres preceptes referents a cada poder de l'Estat hi ha al·lusions semblants. Així, per exemple, respecte a l'Administració, l'article 103.1 estableix que «l'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al dret». Aquesta subordinació del poder al dret implica el respecte als principis, ja esmentats, de l'article 9.3.
- El principi de divisió de poders, que té per objecte aconseguir un equilibri i control mutu entre les institucions que componen l'Estat.

2. Estat democràtic

L'Estat democràtic es tradueix en el reconeixement del:

- Principi de sobirania popular (art. 1.2), com l'origen de la legitimació de tots els poders de l'Estat.
- Principi de participació (art. 9.2) i dret fonamental de participació en els afers públics (art. 23), que s'exerceix bàsicament per mitjà dels representants elegits en eleccions periòdiques.
- Valor superior del pluralisme polític, que reconeix i garanteix la diversitat ideològica.

Són subjectes privilegiats d'aquesta participació els partits polítics, als quals la CE assigna les funcions d'expressar el pluralisme polític, concórrer a la formació i manifestació de la voluntat popular i ser instruments fonamentals per a la participació política. En el mateix sentit, preveu que tant la creació com l'exercici de l'activitat dels partits polítics seran lliures dins el respecte a la CE i a la resta de l'ordenament jurídic, i que l'estructura interna i el funcionament hauran de respondre al principi democràtic.

3. Estat social

L'Estat social es concreta en:

- El reconeixement del principi d'igualtat material (art. 9.2), és a dir, del mandat que els poders públics tenen de promoure la igualtat real i efectiva entre els ciutadans i corregir, d'aquesta manera, les desigualtats socials.
- La previsió d'una sèrie de drets com és el dret a la propietat privada i a l'herència, els quals han de respectar la seva funció social, la qual cosa possibilita la intervenció legislativa en aquests camps.
- L'activitat prestacional dels poders públics, que els porta a adoptar un paper actiu i intervencionista en el camp econòmic. En aquest sentit, ja s'ha esmentat la Constitució econòmica, on hi ha prevista la gestió d'empreses públiques i la possibilitat d'iniciativa pública en l'activitat econòmica.

4. Estat autònom

L'organització territorial de l'Estat en comunitats autònomes és una altra característica de la forma de l'Estat. En la Constitució (art. 2) hi ha els tres grans principis sobre els quals s'estructura el que ha estat anomenat per la doctrina l'Estat de les autonomies: unitat, autonomia i solidaritat.

De fet, estem davant d'un model d'Estat intermediari, per tant, diferent de l'Estat federal i de l'Estat regional.

L'Estat autònom es diferencia de l'Estat federal en els aspectes següents:

- La sobirania és única, és a dir, correspon al conjunt del poble espanyol i no a la pluralitat de les diferents regions i nacionalitats que integren l'Estat. Per això no es reconeix l'exercici de l'autodeterminació per part de les comunitats autònomes, les assemblees legislatives de les quals només tenen, en aquest context, potestat per iniciar la reforma constitucional, tot i que l'última paraula correspon a les Corts Generals i, segons els supòsits, al poble espanyol mitjançant referèndum.
- L'autonomia s'oposa a la sobirania perquè és un poder limitat i s'exerceix a través de les competències que la Constitució i els estatuts d'autonomia assignen.
- Les comunitats autònomes no tenen un poder judicial propi, sinó que aquest és únic per a tot l'Estat; i en el Senat, anomenat per la CE com a cambra de representació territorial, els representants designats pels parlaments autònoms són una minoria, sense que, a més, tinguin competències especialment rellevants.

en matèria de política autonòmica.

Però l'Estat autonòmic també és diferent de l'Estat regional:

- Les comunitats autònomes no estan directament sotmeses a l'Estat central, sinó que cadascuna té el seu ordenament jurídic, amb potestat legislativa pròpia.
- La descentralització, a més d'administrativa, és política, per la qual cosa tenen institucions públiques pròpies, capacitat de dictar polítiques autònomes en les matèries sobre les quals tenen competències i també el poder d'autoorganitzar-se internament.
- La CE no imposa la creació de comunitats autònomes, sinó que preveu les vies i els procediments perquè els territoris interessats puguin constituir-se en comunitats autònomes. És l'anomenat principi dispositiu.

II. Els drets fonamentals i les llibertats públiques

Els drets fonamentals apareixen en la Constitució com una positivació dels drets humans que d'aquesta manera passen a ser drets subjectius exigibles pels seus titulars i envoltats de garanties jurídiques per fer-los efectius.

El títol I de la CE conté una àmplia llista de drets fonamentals, principis rectors de la política social i econòmica, com també les garanties que els protegeixen.

El títol I comença amb l'article 10, les dues clàusules del qual presideixen la interpretació de tots els drets fonamentals. Mentre que la primera es tracta d'una declaració de principis valoratius generals, la segona s'ha de tenir present en l'àmbit de l'aplicació jurisprudencial. Aquests són els dos apartats en què es divideix:

- 1. La dignitat de la persona, els drets inviolables que li són inherents, el lliure desenvolupament de la personalitat, el respecte a la llei i als drets dels altres són fonament de l'ordre públic i de la pau social.
- 2. Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats públiques que la Constitució reconegui s'interpretaran de conformitat amb la Declaració Universal dels Drets Humans i els tractats i els acords internacionals sobre aquestes matèries ratificats per Espanya.»

La Constitució distingeix tres categories de drets fonamentals:

- Els drets fonamentals i les llibertats públiques (art. 15-29, secció 1a, capítol 2n del títol I)
- Els drets i deures dels ciutadans (art. 30-38, secció 2a, capítol 2n del títol I)
- Els principis rectors de la política social i econòmica (art. 39-52, capítol 3r del títol I).

El capítol II s'obre amb el principi d'igualtat davant la llei i la prohibició de tota discriminació (art. 14). Per raó de la matèria, els drets fonamentals es poden classificar de la manera següent:

1. Drets de llibertat

Aquests drets, també anomenats d'autonomia, perquè reserven una esfera d'autodeterminació a l'individu on no pot entrar l'Estat, són, per tant, límits que els poders públics han de respectar.

Entre aquests cal esmentar:

- Dret a la vida i a la integritat física i moral (art. 15), on es prohibeix la tortura i les penes inhumanes, i s'abolix la pena de mort, excepte el que puguin disposar les lleis penals militars per a temps de guerra.
- Llibertat ideològica, religiosa i de culte (art. 16). Ningú no podrà ser obligat a declarar sobre aquestes qüestions. Cap religió no tindrà caràcter estatal.
- Dret a la llibertat i seguretat personal (art. 17), que es concreta amb els drets del detingut: a ser informat de les raons de la seva detenció i dels seus drets, entre els quals hi ha el de no declarar i l'assistència d'un advocat. També es preveu el procediment d'habeas corpus, pel qual es pot exigir que es posi a disposició judicial qui ha estat detingut il·legalment.
- Dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. Es garanteix també la inviolabilitat del domicili i el secret de les comunicacions (art. 18).
- Llibertat de residència i de circulació (art. 19).

- Dret al matrimoni (art. 32).

2. Drets de participació o polítics

Són els drets que posseeix l'individu per la seva condició de membre d'una determinada comunitat política. Aquests són:

- Llibertat d'expressió (art. 20), amb la protecció dels drets a expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions; a comunicar o rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió; la llibertat de càtedra i la producció i creació artística, científica i tècnica. Juntament amb el reconeixement subjectiu d'aquests drets hi ha la garantia d'una institució: l'opinió pública lliure, objecte de protecció constitucional.
- Dret de reunió i manifestació (art. 21); aquesta darrera es recull acompanyada de la necessitat de comunicació prèvia a l'autoritat competent.
- Dret d'associació. Les associacions s'han d'inscriure en un registre a l'efecte només de publicitat. S'exclouen d'aquest dret les associacions que siguin delictives, secretes o paramilitars (art. 22).
- Dret de participació política, ja sigui a través de representants (dret de sufragi actiu: dret a votar, i dret de sufragi passiu: dret a ser elegit), o directament (art. 23.1), i dret de petició als poders públics (art. 29).
- Dret d'accés en condicions d'igualtat a funcions i a càrrecs públics (art. 23.2).
- Dret a la tutela judicial efectiva, sense que es produeixi indefensió; dret a ser jutjat per un jutge predeterminat per la llei, a la presumpció d'innocència i a un procés amb totes les garanties (art. 24).

3. Drets socials i econòmics

Són drets que exigeixen prestacions dels poders públics:

- Dret a sindicat-se lliurement (art. 28). Els sindicats, segons la CE, contribueixen a la defensa i la promoció dels interessos econòmics i socials que els són propis (art. 7). Té un tracte específic l'exercici del dret de sindicació dels funcionaris, i és prohibit a jutges i pot ser-ho per la llei a militars.
- Dret de vaga (art. 28.2) dels treballadors, i dret d'aquests i dels empresaris d'adoptar mesures de conflicte col·lectiu (art. 37.2).
- Dret a la propietat privada i a l'herència (art. 33), delimitat per l'existència de l'interès públic.
- Llibertat d'empresa (art. 38), d'acord amb les exigències de l'economia general.
- Dret al treball (art. 35).
- Dret a l'educació (art. 27), que inclou la llibertat de creació de centres docents, el reconeixement de l'autonomia universitària i la garantia per part dels poders públics de l'accés de tots els ciutadans a l'educació.

4. Garanties dels drets

El reconeixement dels drets seria incomplet sense l'establiment d'uns mecanismes jurídics de defensa d'aquests drets davant la seva vulneració. Les garanties es divideixen en jurisdiccionals i no jurisdiccionals. Entre les primeres, l'article 53 esmenta el recurs preferent i sumari davant els tribunals ordinaris i, subsidiàriament, el recurs d'empara al Tribunal Constitucional. Però només poden ser objecte d'aquests recursos els drets situats a la secció 1a del capítol II. La resta de drets tenen una protecció judicial ordinària. Pel que fa a les garanties no jurisdiccionals, els drets continguts en el capítol 2n del títol I exigeixen que el seu desenvolupament normatiu es faci per llei, la qual n'ha de respectar el contingut essencial, que a més ha de ser llei orgànica, si es tracta de drets i llibertats de la secció 1a.

A diferència dels drets anteriors, el capítol III regula els principis rectors de la política social i econòmica, que no són exigibles directament davant els tribunals si no hi ha un desenvolupament per llei d'aquests, la qual cosa, però, no impedeix que vinculin els poders públics i informin la legislació, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

A més, el defensor del poble és l'alt comissionat de les Corts Generals per a la defensa dels drets del títol I. Cal no oblidar que les forces i cossos de seguretat del l'Estat tenen com a missió protegir el llibre exercici dels drets i de les llibertats (art. 104) i que el ministeri fiscal té entre les seves atribucions promoure l'acció de la justícia en defensa dels drets dels ciutadans (art. 124.1).

. El recurs d'empara

El recurs d'empara és un procediment jurisdiccional i extraordinari que té per finalitat la protecció jurídica dels drets i les llibertats fonamentals.

Els drets i les llibertats protegits són els previstos ens els articles 14-29, més l'objecció de consciència, inclosa en l'article 30.2 de la Constitució. Estan legitimats per interposar el recurs d'empara les persones físiques i jurídiques que invoquin un interès legítim, el ministeri fiscal i el Defensor del Poble.

El recurs es pot plantejar davant les violacions o les lesions d'aquests drets protegits produïdes per disposicions, actes jurídics o la simple via de fet dels poders públics o dels seus agents. No obstant això, per iniciar el procediment constitucional es requereix haver esgotat la via judicial prèvia. De fet, la Llei 62/1978, de 26 de desembre, de protecció jurisdiccional dels drets fonamentals, preveu un procediment preferent i sumari a aquest efecte.

El recurs d'empara només s'ha d'utilitzar per a la defensa i la garantia dels drets i les llibertats esmentats, sense que es tracti d'una via de control de la constitucionalitat de les lleis. En aquest darrer supòsit, és a dir, quan sigui una llei la que produeixi directament la violació d'un dret, el Tribunal iniciarà un nou procés jurisdiccional per verificar la constitucionalitat de la llei: és l'anomenada autoqüestió d'inconstitucionalitat (art. 55.2 LOTC).

Punts clau

- La Constitució és la norma superior de l'ordenament jurídic espanyol.
- Els drets fonamentals són el fonament de l'ordre públic i de la pau social.

Bibliografia

- Albertí, E.; Aja, E.; Font, T.; Padrós, X.; Tornos, J. Manual de dret públic de Catalunya. Barcelona, Institut d'Estudis Autònoms, Marcial Pons, 2002.
- Álvarez Conde, E. Curso de Derecho Constitucional Español. Madrid, Tecnos, 1999 (I) i 2000 (II).
- Aparicio Pérez, M. A. Introducció al sistema polític i constitucional espanyol. Barcelona, Ariel, 1993.
- Aparicio Pérez, M. A. (dir.). Temas de Derecho Constitucional. Vol. I. Barcelona, CEDECS, 1998.
- Aragón Reyes, Manuel (coord.). Temas básicos de Derecho Constitucional. Madrid, Civitas, 2001. 3 v.
- Balaguer Callejón, Francisco (coord.). Derecho constitucional. Madrid, Tecnos, 1996. 2 v.
- Blanco Valdés, Roberto Luis. Introducción a la Constitución de 1978. Madrid, Alianza, 1998.
- Cazorla Prieto, Luís María; Arnaldo Alcubilla, Enrique; Román García, Fernando. Temas de Derecho Constitucional. Elcano, Aranzadi, 2000.
- Fernández Segado, F. El sistema Constitucional español. Madrid, Dykinson, 1992.
- Fossas i Espadaler, E.; Pérez Francesch, J. L. Lliçons de Dret Constitucional. Barcelona, Pòrtic, 2001.
- Garrido Falla, F. (coord.). Comentarios a la Constitución. 3a ed. Madrid, Civitas, 2001.
- Marín, José Ángel. Naturaleza jurídica del Tribunal Constitucional. Barcelona, Ariel, 1998.
- Requejo Pagès, Juan Luís (coord.). Comentarios a la Ley Orgánica del Tribunal Constitucional. Tribunal Constitucional. Butlletí Oficial de l'Estat, Madrid, 2001.

Webgrafia

- Índex sistemàtic de la Constitució
<http://www.congreso.es/funciones/constitucion/indice.htm>
- Fonts de l'ordenament jurídic
<http://www.der.uva.es/constitucional/verdugo/fuentes.html>
- Materials per a l'estudi dels drets fonamentals
<http://www.der.uva.es/constitucional/verdugo/derechosfund.html>
- Carta europea de drets humans
http://www.europa.eu.int/abc/cit1_es.htm

- Tribunal Constitucional
<http://www.tribunalconstitucional.es>
- Boletín de actualidad jurisprudencial
<http://www.ub.es/dconst/but-tc.htm>
- BOE. Suplements del Tribunal Constitucional
http://www.boe.es/g/es/boe/dias/index_T.php
- Composició, funcions, estructura i jurisprudència
<http://www.der.uva.es/constitucional/verdugo/constitucional.html>

2. Configuració de la Unió Europea: els tractats originaris i de modificació. Fonts del dret comunitari: els tractats, els reglaments, les directives. Les llibertats bàsiques comunitàries.

Esquema

I. La configuració de la Unió Europea i la seva evolució

1. Els tractats originaris o constitutius:

- El Tractat de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (TCECA), París, 18 d'abril de 1951
- El Tractat de la Comunitat Econòmica Europea (TCEE) i el Tractat de la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica, Roma, 25 de març de 1957

2. Els tractats posteriors de modificació:

- El Tractat de Brussel·les, 1965
- L'Acta Única Europea, 1987
- El Tractat de la Unió Europea (TUE) o de Maastricht de 1992
- El Tractat d'Amsterdam de 1999
- El Tractat de Niça de 2001

II. Fonts del dret comunitari

1. Fonts de dret originari: els tractats

2. Fonts de dret derivat: els reglaments, les directives, les decisions i les recomanacions

3. Altres fonts: la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, els principis generals del dret, el costum

III. Les llibertats bàsiques comunitàries

1. La lliure circulació de mercaderies

2. La lliure circulació de persones

3. La lliure circulació de treballadors

4. La lliure circulació de capitals

5. El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis

I. La configuració de la Unió Europea

En virtut de l'article A del Tractat de la Unió Europea (Tractat de Maastricht de 1992), els estats membres de les comunitats europees van constituir la Unió Europea. No va comportar la creació d'una nova organització internacional; sinó el reconeixement de l'existència d'una estructura política unitària que comprenia tres organitzacions internacionals ja existents (la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer, la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica i la Comunitat Econòmica Europea), a més de dos mecanismes de cooperació intergovernamental creats pel TUE (la política exterior i de seguretat comuna i la cooperació policíaca i judicial en matèria penal). Per tant, amb el nom d'Unió Europea ens estem referint a una unió econòmica i monetària sense personalitat jurídica, que agrupa els estats que formen part de les comunitats europees (que sí que tenen personalitat jurídica) i que participen en les noves polítiques de cooperació en matèria de relacions exteriors i seguretat, en determinats aspectes de policia i d'administració de justícia.

Actualment en formen part 15 països: França, Alemanya, Itàlia, Bèlgica, Països Baixos, Luxemburg, Anglaterra, Irlanda, Dinamarca, Grècia, Espanya, Portugal, Suècia, Finlàndia i Àustria.

El conjunt de la Unió Europea té uns objectius comuns (art. 2), un

marc institucional únic (art. 3) i un procediment de revisió per al conjunt dels tractats en què es fonamenta (art. 48). A més, l'article 49 confirma que els nous estats membres que es puguin adherir en un futur ho hauran de fer alhora a les tres comunitats europees, i participar en els dos mecanismes de cooperació, sense que puguin desvincular-se de cap d'aquests elements.

Malgrat tot, les comunitats europees constitueixen el pilar més sòlid de la Unió Europea, pel volum i la importància de la seva activitat. Els seus orígens es troben en les reflexions sorgides arran de la Segona Guerra Mundial, amb la defensa de l'existència d'una organització capaç de superar els antagonismes nacionals, en la creació de l'Organització Europea de Cooperació Econòmica (OECE) - encarregada de repartir els crèdits del Pla Marshall - i, sobretot, en la Declaració del ministre d'Exterior francès Robert Schumann, el 9 de maig de 1950, que va destacar la necessitat de situar el conjunt de la producció francoalemanya del carbó i l'acer sota la tutela d'una autoritat comuna, dins el marc d'una organització econòmica oberta a la participació d'altres estats de l'Europa occidental. D'aquesta manera, s'iniciava una etapa a la història d'Europa caracteritzada per la idea d'una integració pragmàtica i sectorial dels diversos estats.

1. Els tractats originaris

Arran de la Declaració Schumann, es va convocar una conferència internacional a París, el 20 de juny de 1950, en la qual participaren França, Bèlgica, els Països Baixos, la República Federal d'Alemanya, Itàlia i Luxemburg. Els treballs es van concretar en el Tractat de París, de 18 d'abril de 1951, que creava la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (CECA).

Els estats que formaven part de la CECA van decidir a la Conferència de Messina, el juny de 1955, estendre l'experiència a la resta d'activitats econòmiques i a l'energia nuclear. Al cap d'un any de negociacions, el 25 de març de 1957, es van signar a Roma el Tractat constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea, el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica i el Tractat relatiu a certes institucions comunes a les comunitats europees. D'aquesta manera, les fins ara conegudes com a comunitats europees van néixer com tres entitats jurídicament independents, que tenen l'acte fundacional en tres tractats internacionals de caràcter multilateral restringit, i que responen a la voluntat comuna d'un grup d'estats europeus de construir una progressiva integració econòmica.

Els tractats originaris, per tant, creen les comunitats europees i els atribueixen les competències inicials. Són els tractats TCECA, TCEE i TCEEA, amb els seus protocols, annexos i declaracions, i el Tractat relatiu a certes institucions comunes a les comunitats europees.

L'article 2 del TCECA estableix que els objectius de la CECA són l'expansió econòmica, el desenvolupament de l'ocupació i la millora del nivell de vida dels estats membres a través de l'establiment d'un mercat comú en el comerç del carbó i de l'acer.

En relació amb els objectius de la CEEA o l'Euratom, l'article 1 estableix que haurà de contribuir a la millora del nivell de vida dels estats membres, al desenvolupament dels intercanvis amb els altres països per mitjà de l'establiment de les condicions necessàries per a la creació, i al creixement ràpid de les indústries nuclears. A diferència de la CECA i la CEE, l'Euratom no regula activitats econòmiques que abans eren competència de les autoritats nacionals.

Finalment, l'article 2 de l'originari TCEE estableix que «la Comunitat tindrà per missió promoure (...) un desenvolupament harmoniós de les activitats econòmiques en el conjunt de la Comunitat, una expansió continuada i equilibrada, una estabilitat creixent, una millora accelerada del nivell de vida i relacions més estretes entre els estats que la integren.»

Com es pot observar, es formula un objectiu essencialment econòmic: es tracta d'aconseguir la integració econòmica progressiva dels estats membres. Per fer-ho, es preveuen dos instruments que es posen al servei d'aquests objectius: la instauració d'un mercat comú i l'aproximació progressiva de les polítiques econòmiques dels estats

membres.

La creació d'un mercat comú significa transformar el conjunt dels mercats dels estats membres en un sol mercat, en el qual es produeix i s'intercanvien béns i serveis com si es tractés d'un únic mercat nacional. Per a la consecució del mercat comú es va instituir una unió duanera (amb l'eliminació dels aranzels duaners entre els estats membres i la creació d'un aranzel exterior comú que regís en tots els intercanvis de mercaderies entre els estats membres i els estats tercers), i es va garantir la lliure circulació dels factors de producció (persones, empreses, serveis i capitals). També es va dotar la CEE de competències per establir relacions comercials amb estats tercers i elaborar una política agrícola i una política de transports comuns¹.

En relació amb l'estructura orgànica de cadascuna de les organitzacions i els poders assignats, les diferències entre el TCECA i el TCEE i el TCEEA eren evidents².

2. Els tractats de modificació

Els tractats constitutius han estat modificats diverses vegades³.

- El Tractat de Brussel·les, 8 d'abril de 1965 (en vigor l'1 de juliol de 1987)

1. De tota manera, l'aproximació de les polítiques econòmiques ha estat una tasca difícil. Al TCEE es van preveure un conjunt de mesures complementàries a les polítiques econòmiques dels estats amb l'objectiu d'apropar-les. L'establiment d'unes normes sobre la competència i les disposicions sobre política econòmica que estableixen una política comercial comuna i certes disposicions en matèria de política social eren les previsions que, en aquesta matèria, es trobaven inicialment al TCEE.

2. El Tractat CECA va establir l'Alta Autoritat, de caràcter marcadament supranacional, com a principal òrgan de gestió de la Comunitat, format per persones independents dels estats membres i amb poders de decisió reglamentària, administrativa i sobre els recursos propis necessaris per finançar les seves intervencions amb independència dels estats. Les altres institucions de la CECA es limitaven a garantir les relacions amb els estats membres (Consell Especial de Ministres) i amb els parlaments nacionals (l'Assemblea) i a garantir la correcta aplicació del dret dins el sistema (Tribunal de Justícia). En contraposició, en l'àmbit de la CEEA i la CEE, els tractats constitutius van dissenyar una estructura orgànica menys supranacional per a les dues organitzacions. El centre de gravetat passa de l'òrgan més supranacional, que ara s'anomena Comissió, a un òrgan intergovernamental, el Consell. La resta d'institucions són el Tribunal de Justícia i l'Assemblea, que reproduïxen les mateixes funcions que tenen en l'àmbit de la CECA i que, en virtut del conveni relatiu a certes institucions comunes a les comunitats europees, firmat com els tractats constitutius de la CEE i de la CEEA, a Roma, el 25 de març de 1957, resten unificades, de manera que hi haurà una única Assemblea i un únic Tribunal de Justícia per a les tres comunitats europees.

3. També s'han subscrit diversos tractats d'adhesió. El Tractat d'Amsterdam ha inclòs per primera vegada l'exigència que, per adherir-se a la comunitat, s'ha de respectar els drets humans i l'Estat de dret. L'adhesió es fa totalment, als tractats, al dret comunitari i a la jurisprudència. Els estats originaris (els estats signants dels tractats originaris o constitutius de les comunitats europees) foren la República de França, Alemanya Federal, Itàlia, Bèlgica, els Països Baixos i Luxemburg. La resta d'estats membres s'han adherit posteriorment, d'acord amb el dret comunitari, a les tres comunitats europees en un procés que podem sintetitzar així:

1. Primera adhesió: Regne Unit, Irlanda i Dinamarca, pel Tractat d'adhesió de 22 de gener de 1972, que va entrar en vigor l'1 de gener

del 1973.

2. Segona adhesió: Grècia, pel Tractat d'adhesió de 28 maig 1979, que va entrar en vigor l'1 de gener del 1981.

3. Tercera adhesió: Espanya i Portugal, pel Tractat d'adhesió de 12 de juny de 1985, que va entrar en vigor l'1 de gener del 1986.

4. Quarta adhesió: Suècia, Finlàndia i Àustria, pel Tractat d'adhesió de 24 de juny de 1994, que va entrar en vigor l'1 de gener de 1996.

Actualment l'ampliació de la Unió Europea és un tema obert. La reunió del Consell Europeu d'Hèlsinki (desembre de 1999) ha acordat obrir la porta de l'ingrés a Polònia, Hongria, la República Txeca, Estònia, Eslovènia, Xipre, Turquia, Letònia, Lituània, Eslovàquia, Bulgària, Romania i Malta.

Des de la seva creació, les tres comunitats coexisteixen amb institucions pròpies (encara que comparteixen el Parlament i el Tribunal de Justícia).

Aquest Tractat institueix un Consell únic i una única Comissió. Es tracta d'una simplificació institucional.

- L'Acta Única Europea, signada a Luxemburg el 17 de febrer, i a La Haia, el 28 de febrer de 1986 (en vigor l'1 de juliol de 1987)

Amb l'entrada en vigor de l'Acta Única Europea, s'introdueix el concepte de mercat interior, que complementa el de mercat comú. Comporta un aprofundiment de la noció de mercat comú, ja que es pretén instaurar un espai sense fronteres interiors de tipus físic, tècnic i fiscal per garantir la lliure circulació de mercaderies, persones, serveis i capitals.

També aborda una reforma institucional que inclou la previsió de crear un tribunal de justícia de primera instància, l'ampliació i l'aclariment dels poders de la Comissió, un augment de les competències del Parlament, i la instauració d'un sistema de decisió de majories, de manera preponderant a la unanimitat anterior.

Per primera vegada, també, es parla de Consell Europeu per institucionalitzar la pràctica instaurada de reunir-se els caps d'Estat i de govern per tractar temes d'interès comú. S'estableix que estarà format per caps d'Estat i de govern i pel president de la Comissió, i que seran assistits pels ministres d'Exteriors i per un membre de la Comissió. Es duran a terme, com a mínim, dos cops a l'any.

- El Tractat de la Unió Europea (TUE), signat a Maastricht el 7 de febrer de 1992 (en vigor des de l'1 de novembre de 1993)

El Tractat de la Unió Europea modifica el TCEE, que passa a anomenar-se Tractat de la Comunitat Europea, el TCEEA i el TCECA. En l'àmbit de la comunitat europea, substitueix la previsió sobre l'aproximació progressiva de les polítiques econòmiques dels estats membres, considerada a l'article 2 del TCE per a la instauració d'una unió econòmica i monetària. Aquest nou instrument comunitari, que ha de servir per aconseguir els objectius previstos al TCE, implica la creació d'una moneda única i la coordinació de les polítiques econòmiques dels estats membres, sobre la base d'orientacions generals comunitàries i d'un mecanisme de supervisió en el qual participa la Comissió europea i el TJCE. Es parla per primer cop del terme «ciutadania europea».⁴

D'altra banda, el TUE modifica alguns dels objectius del TCE i n'estableix d'altres de nous que no són estrictament econòmics, a banda de dotar la Comunitat Europea de noves polítiques.⁵

- El Tractat d'Amsterdam, de 2 d'octubre de 1997 (en vigor des de l'1 de maig de 1999)

4. En l'àmbit institucional, el Parlament europeu ha estat la institució que ha incrementat més les seves competències. En primer lloc, amb la introducció del procediment de codesició (o conciliació); en segon lloc, amb la capacitat del Parlament de demanar a la Comissió que li presenti propostes legislatives, de manera que adquireix un cert poder d'iniciativa legislativa; i, en tercer lloc, amb l'adquisició de noves competències de control polític, ja que el manament de la Comissió es correspondrà amb els cinc anys de la legislatura i el Parlament Europeu haurà de donar un dictamen favorable al nomenament del president i dels membres de la Comissió.

També cal destacar la creació del Comitè de les Regions i del Fons de Cohesió, destinat a assegurar una redistribució del pressupost comunitari a través de transferències als països més pobres (Espanya, Portugal, Grècia i Irlanda), que es destinaran a infraestructures en transports i al medi ambient. Com hem dit, també s'introdueix el concepte de ciutadania europea.

5. Cooperació europea en matèria de política exterior i seguretat comuna (PESC) i la cooperació judicial (asil, immigració, lluita contra el tràfic de drogues, cooperació judicial, etc.).

El Tractat d'Amsterdam modifica els dos mecanismes de cooperació intergovernamental existents i introdueix petits canvis en matèria de procediments i d'adopció de normes i en els objectius i les polítiques comunitàries.⁶

És un tractat que aprofundeix el TUE. Confirma el calendari de la Unió Econòmica i Monetària (UEM), del pacte d'estabilitat, i de l'aprovació d'un sistema monetari europeu bis (SME-BIS) per a les monedes dels països de la Comunitat Europea que no entrin a la UEM.

- El Tractat de Niça, de 26 de febrer de 2001 (en procés de ratificació per diversos estats membres), és el resultat dels treballs de la Conferència Intergovernamental (CIG) de l'any 2000. El primer objectiu va ser adaptar les institucions a una Unió Europea més àmplia. A més de les modificacions en els articles del TUE, del TCE, del TCEEA i del TCECA, recull també 4 protocols annexos als tractats i 24 declaracions.

Les modificacions referents a la composició de la Comissió i la reponderació de vots al Consell seran aplicables a partir del primer de gener de 2005, i la nova composició del Parlament Europeu es farà efectiva a partir de les eleccions, que tindran lloc l'any 2004. Pel que fa als estats candidats que s'hi adhireixin abans d'aquestes dates, caldrà que els seus tractats d'adhesió fixin, transitòriament, el nombre de comissaris que poden proposar, la quantitat de vots que tindran al Consell, el sostre de la majoria qualificada resultant, el nombre de diputats al Parlament, el nombre de jutges al Tribunal de Justícia i la participació al Comitè de les Regions i al Comitè Econòmic i Social.

Aquest Tractat també és important perquè és el que considera més matèries que passaran a ser votades per majoria qualificada en lloc d'unanimitat. En concret, hi ha 27 matèries noves. Conseqüentment, altres matèries mantenen el vot per unanimitat: entre d'altres, la fiscalitat i la seguretat social. El Tractat de Niça ha introduït modificacions importants en el procediment de les cooperacions reforçades: un mínim de vuit estats membres, no poden afectar normes de mercat interior, ni de competència exclusiva de la Comunitat, ni del cabal Schengen. Finalment, hem de destacar l'ampliació dels supòsits de la codesició.

II. Fonts del dret comunitari

L'ordenament jurídic comunitari és un conjunt organitzat i estructurat de normes jurídiques que posseeix les seves fonts i està dotat d'òrgans i procediments aptes per produir-les, interpretar-les i sancionar-ne l'incompliment. És un ordenament jurídic propi i autònom (un ordenament sui generis que es relaciona amb el dret intern dels estats i amb el dret internacional, però dels quals no depèn), que significa, per tant:

- un sistema d'atribució de competències a les institucions de la comunitat,
- un sistema institucional amb capacitat per a la creació de les normes jurídiques comunitàries en l'exercici de les competències atribuïdes en virtut dels tractats constitutius,
- un mecanisme de control institucional de l'aplicació o la interpretació del dret comunitari,
- un procediment de revisió dels tractats constitutius, fonamentat en les transferències successives de parcel·les de sobirania dels estats membres.

És un ordenament jurídic complex, tant per la coexistència de normes de dret internacional amb normes de dret intern dels estats membres i normes pròpies de la CE, com per la matèria que regula.

6. Així, l'actual article 2 del TCE recull com a objectius no estrictament econòmics la promoció d'un alt nivell de protecció i de millora de la qualitat del medi ambient, l'augment del nivell d'ocupació i de la protecció social, l'elevació de la qualitat de vida i la igualtat entre homes i dones. En canvi, des del punt de vista estrictament econòmic, cal assenyalar que els objectius principals de la CE són el desenvolupament harmoniós, equilibrat i sostenible de les activitats econòmiques, el creixement sostenible i no inflacionista, l'assoliment d'un alt grau de competitivitat i de convergència dels resultats econòmics, l'elevació del nivell de vida, i la cohesió econòmica i social i la solidaritat entre els estats membres.

Així, els trets principals són l'aplicabilitat immediata, l'efecte directe i la supremacia per sobre de l'ordenament jurídic dels estats membres.⁷

Generalment, s'admet que les fonts del dret comunitari són les següents:

- El dret primari o originari (els tractats originaris i de modificació).
- El dret derivat o secundari (actes típics i atípics).
- Els principis generals de dret i el dret consuetudinari.
- Els acords de dret internacional de les comunitats europees.
- La jurisprudència del Tribunal de Justícia.

Fonts de dret originari:

Els tractats constitutius i els de modificació, a més dels tractats d'adhesió.

Fonts de dret derivat:

Normes que aproven les institucions comunitàries. Per exemple, els reglaments, les directives, les decisions, les recomanacions i els dictàmens.⁸ També s'hi ha d'incloure els acords de dret internacional de les comunitats europees i les altres actuacions no previstes als tractats, com ara els reglaments de règim intern o les decisions sense destinatari (de caràcter obligatori), a més dels informes, declaracions o programes d'acció (de caràcter no obligatori).

Altres fonts:

La jurisprudència del Tribunal de Justícia de les comunitats europees, els principis generals del dret, el costum i la doctrina científica.

1. Fonts de dret originari: els tractats

El dret primari o originari està format pels tractats constitutius, més els annexos i protocols, els tractats que modifiquen els tractats constitutius i els tractats d'adhesió.

1.1. Els tractats constitutius

La característica fonamental dels tractats constitutius és la prevalença davant d'altres fonts de dret comunitari, actes unilaterals i convencionals dels estats membres, en relació amb l'àmbit material regulat als tractats. És a dir, es troben al capdavant en la jerarquia de l'ordenament jurídic comunitari.

Una segona característica és l'autonomia dels tractats constitutius, és a dir, que els tractats comunitaris constitueixen tres grups de compromisos independents uns dels altres.⁹ Els tractats constitutius són formalment instruments jurídics internacionals clàssics, i, tot i que són tres tractats diferents, tenen una estructura molt semblant: un preàmbul, unes disposicions preliminars, unes clàusules institucionals, unes clàusules materials i unes clàusules finals.

7. L'existència del dret comunitari comporta una limitació dels drets sobirans dels estats. Hi ha una cessió efectiva de parcel·les de sobirania. Els ordenaments jurídics interns dels estats membres no poden contradir les normes i els principis comunitaris; en cas de conflicte, prevaldrà la norma comunitària.

8. A l'àmbit de la CECA, la correlació de les normes típiques pateix certes alteracions: les decisions poden ser generals, si coincideixen amb els reglaments CE, o individuals, si coincideixen amb les decisions CE; les recomanacions CECA són coincidents amb les directives de la CE; finalment, hi ha dictàmens que coincideixen amb els dictàmens CE, excepte quan són vinculants.

9. Aquesta característica està recollida a l'article 305 TCE, que estableix que el TCE no modifica les disposicions del TCECA ni afecta les disposicions del TCEEA. Ara bé, el TJCE ha establert que, en el supòsit d'una llacuna del tractat CECA (com a tractat especial), es poden aplicar les normes de la CEE (com a tractat general). Aquesta independència també ha estat matisada per la jurisprudència del TJCE, que ha fet d'una manera sistemàtica una interpretació harmònica de les disposicions dels tres tractats.

Pel que fa a l'àmbit d'aplicació temporal, cal dir que el TCECA té una durada determinada: 50 anys (art. 97 TCECA) i, quan finalitzi, en el supòsit que no es renovi ni se substitueixi per una altra, no hi hauria cap problema perquè el TCE, com a tractat d'abast general, regulés les situacions que es trobaven sota el règim especial del TCECA. En canvi, el TCE i el TCEEA sí que tenen una durada il·limitada (art. 312 i 208, respectivament).

L'expressió durada il·limitada significa que els tractats no poden ser denunciats unilateralment per un Estat, en canvi no hi hauria cap problema perquè fossin substituïts per textos més ambiciosos.

2. Fonts de dret derivat

Altres fons de dret privat són els reglaments, les directives, les decisions i les recomanacions, i els acords de dret internacional de les comunitats europees. Altres actuacions que només tenen efecte en l'àmbit de les relacions institucionals són: els reglaments de règim intern o les decisions sense destinatari (de caràcter obligatori), a més dels informes, declaracions o programes d'acció (de caràcter no

obligatori).

El reglament

Es tracta de l'expressió més perfecta del poder normatiu de les institucions de la Comunitat i, segons els casos, constitueix l'equivalent de la llei o del reglament dels drets estatals.

Té tres característiques essencials que en defineixen la naturalesa i eficàcia: l'abast general, l'obligatorietat de tots els seus elements i l'aplicació directa.

En relació amb l'abast general, cal dir que el reglament conté prescripcions generals i impersonals. No té un destinatari concret, a diferència de la decisió, tot i que pot regular la situació de categories en abstracte d'individus. Sobre l'obligatorietat de tots els elements del reglament, cal dir que aquesta característica dota el reglament d'una força normativa completa. Tanmateix, a la pràctica, alguns reglaments poden necessitar disposicions d'execució adoptades per les institucions comunitàries. D'altra banda, l'obligatorietat dels reglaments s'imposa tant en els estats membres com en els particulars. A més, els estats membres no poden fer una aplicació selectiva del reglament, encara que no l'hagin votat o perquè tenen dificultats per al seu compliment. Finalment, en relació amb l'aplicabilitat directa, s'ha de dir que produeix, per si mateixa i automàticament, sense cap intervenció de les autoritats nacionals, efectes jurídics en l'ordre jurídic intern dels estats membres i s'aplica al seu territori. Perquè es produeixi una aplicació simultània i uniforme del dret comunitari cal l'aplicabilitat directa. En aquest sentit, el TJCE ha establert que no només no és necessari cap acte de recepció sinó que, a més, aquest acte de recepció està prohibit si té com a objectiu obstaculitzar l'efecte directe dels reglaments comunitaris i compromet l'aplicació simultània i uniforme al conjunt de la Comunitat. Una altra conseqüència de l'aplicabilitat directa és que el reglament crea drets i obligacions per als particulars.

Els reglaments entren en vigor vint dies després de la seva publicació al DOCE (sèrie L), llevat que s'hi fixi una altra data.

La directiva

Representa un mètode de legislació indirecta que es completa en dues etapes: la primera, d'actuació comunitària, i la segona, d'actuació nacional. Es tracta d'una tècnica legislativa descentralitzada que pretén generalment l'aproximació de les disposicions en vigor dels estats membres (per exemple, la lliure circulació de mercaderies) o la millora conjunta del nivell de protecció d'un determinat sector (per exemple, el medi ambient).

Els destinataris de les directives són els estats membres, els quals estan obligats a adoptar normes de transposició, que seran les que afectaran directament els particulars. Les directives són obligatòries en el seu resultat i deixen a les autoritats nacionals l'elecció de la forma i els mitjans per aconseguir-ho, dintre del termini fixat a la mateixa directiva.

L'obligatorietat de les directives s'estén a totes les autoritats nacionals, incloent-hi els ens subestatals i el poder judicial, que ha de fer una interpretació del dret intern d'acord amb la directiva.

En principi, la directiva no té efecte directe, perquè, per la seva naturalesa, cal un acte de les autoritats nacionals per tal que se'n pugui exigir el compliment a un particular. En conseqüència, un Estat membre no pot exigir a un nacional el compliment d'una directiva que encara no ha transposat. Tanmateix, el Tribunal de Justícia ha admès que, si es compleixen determinades condicions, una directiva pot produir determinats efectes directes en els estats membres, la qual cosa desvirtua, fins a un cert punt, les seves diferències amb els reglaments.

L'entrada en vigor de les directives varia segons els destinataris. En el supòsit de destinataris concrets, la directiva entra en vigor a partir de

la notificació als estats destinataris, llevat que hi hagi disposició expressa en contrari. Així, en puritat, no caldria publicar-les al DOCE, tot i que s'acostumen a publicar per al coneixement general. En el supòsit de directives que s'adrecen a tots els estats membres o que s'han adoptat a través del procediment de codecisió, és obligatòria la publicació al DOCE. En aquest supòsit, tret de disposició expressa en contrari, entrarà en vigor vint dies després de la seva publicació.

Les decisions

Disposicions jurídiques vinculants en tots els seus elements per al destinatari al qual es dirigeixen. Els seus destinataris són concrets i determinats; no té un abast general, ja que es dirigeix a un destinatari particular (això la diferencia del reglament, i es distingeix de la directiva pel fet que la decisió pot tenir com a destinatari un particular, una persona o un grup de persones físiques o jurídiques). És obligatòria en tots els seus elements, tant en el resultat com en les formes que s'han d'emprar per assolir-la. Té efecte directe (com els reglaments, es pot invocar directament davant els tribunals). Entra en vigor amb la notificació. La publicació es fa a l'efecte d'informació.

Recomanacions i dictàmens

No són jurídicament vinculants per als destinataris. El dictamen és una manifestació d'opinió sobre una qüestió determinada, mentre que la recomanació és un instrument directe per harmonitzar legislacions. Han d'estar motivades jurídicament i fan referència a les normes jurídiques que les possibiliten.

Altres actes

Els actes que tenen efecte obligatori en l'àmbit de les relacions institucionals: els reglaments interns o les propostes i recomanacions entre institucions comunitàries. També els actes que han sorgit de la pràctica, sense caràcter obligatori, com ara informes, declaracions, etc.

3. Altres fonts

Altres fonts són la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les comunitats europees, els principis generals del dret i el costum.

- La Jurisprudència del Tribunal de Justícia: està formada pel criteri establert per aquest Tribunal en les seves sentències; interpreta i completa l'ordenament jurídic comunitari.
- Els principis generals del dret: permeten interpretar i omplir llacunes legals.
- El costum: s'hauria de tenir en compte sempre que hi hagi reiteració d'una pràctica i convicció que aquesta és obligatòria. La realitat de l'abast a Europa, però, és limitada.
- Finalment, cal tenir en compte també el dret complementari: un conjunt de disposicions que no són dret comunitari, en sentit estricte, perquè no emanen de les institucions comunitàries, sinó dels mateixos estats membres, amb la finalitat de facilitar les tasques i els objectius comunitaris:
 - els convenis comunitaris (ex. art. 220 TCE);
 - els convenis a què es refereix l'article k.3 TUE en matèria d'affers judicials i d'interior;
 - les decisions o els acords presos pels representants dels governs dels estats membres adoptats en el si del Consell de Ministres de la Unió Europea, que són acords interestatals de caràcter obligatori;
 - les decisions i les resolucions sobre qüestions comunitàries adoptades per acord dels estats membres, que són acords polítics sense eficàcia obligatòria.

III. Les llibertats bàsiques comunitàries

L'article 3.1.c TCE assenyala la supressió dels obstacles a la lliure

circulació de mercaderies, persones, serveis i capitals com a necessària per a la consecució del mercat comú. Aquestes quatre llibertats es troben regulades de manera separada al TCE, i garanteixen als nacionals dels estats membres el dret a exercir activitats econòmiques a tot el territori de la Unió Europea. Tanmateix, encara que la realització de les llibertats comunitàries es porta a terme només en la mesura que sigui necessària per al bon funcionament del mercat comú, la jurisprudència del TJCE les ha interpretades de manera àmplia, per contribuir a desenvolupar-les.

Les llibertats comunitàries es fonamenten en el compliment del principi de no-discriminació per raó de nacionalitat, de progressivitat i d'equivalència de les condicions d'accés al mercat.

1. La lliure circulació de mercaderies

La lliure circulació de mercaderies és una de les quatre llibertats bàsiques necessàries per a la consecució d'un mercat interior. Es troba regulada a la tercera part, títol primer del TCE (art. 23-31). Amb la lliure circulació de mercaderies, es pretén la fusió dels quinze mercats nacionals en un únic espai econòmic, a l'interior del qual les mercaderies comunitàries circulen lliurement en condicions anàlogues a les d'un mercat nacional.

Per establir l'àmbit d'aplicació de la lliure circulació de mercaderies, cal determinar els productes que gaudeixen d'aquest benefici i l'àmbit territorial d'aplicació.

Per mercaderia, el TJCE ha establert que s'ha d'entendre «qualsevol producte que es pugui valorar en diners i susceptible, com a tal, de transacció econòmica». Ara bé, el TCE exclou de la lliure circulació de mercaderies les armes, les municions i els explosius i els productes agrícoles, que estan sotmesos al règim especial de la PAC. Les mercaderies susceptibles de gaudir d'aquesta lliure circulació són de tres tipus: les mercaderies elaborades plenament a la Comunitat, les mercaderies que han estat transformades substancialment a la Comunitat, i les mercaderies en lliure pràctica de la Comunitat, que són les mercaderies procedents de tercers països que han estat legalment importades a qualsevol dels estats membres, d'acord amb el que disposa l'article 24 TCE.

El territori duaner comunitari pel qual poden circular lliurement les mercaderies es troba definit a l'article 299 TCE però ha estat ampliat per diferents reglaments i pels tractats d'adhesió successius. A grans trets, inclou el territori dels estats membres, tot i que determinades regions perifèriques i territoris d'ultramar gaudeixen d'un règim especial.

Per tal que la lliure circulació de mercaderies sigui realment efectiva, s'han adoptat un seguit de mesures que li donen un determinat contingut. En primer lloc, la lliure circulació de mercaderies es fonamenta en la creació d'una unió duanera, la qual cosa comporta l'establiment d'un aranzel duaner exterior comú per protegir els productes comunitaris que circulen lliurement pel territori comunitari dels productes d'estats tercers.

La unió duanera significa la supressió dels drets de duana i de les exaccions d'efecte equivalent. A més dels obstacles de tipus pecuniari, també es va decidir eliminar les restriccions quantitatives i les mesures que tinguessin un efecte equivalent. Malgrat tot, l'article 30 TCE estableix un seguit de mesures sobre la base de les quals els estats membres poden justificar prohibicions o restriccions a la lliure circulació de mercaderies.

2. La lliure circulació de persones

El concepte de lliure circulació de les persones ha experimentat un canvi significatiu des que es va crear. A les primeres disposicions, es tractava únicament de la lliure circulació de cada persona considerada com a subjecte econòmic, ja fos com a treballador o com a prestador de serveis. Aquest concepte econòmic inicial s'ha ampliat cada cop més i s'ha vinculat a la idea de la ciutadania europea, independentment de l'activitat que s'exerceixi i de les diferències respecte a la nacionalitat. Això s'aplica també als nacionals de tercers països, ja que després de la supressió dels controls en les fronteres interiors ja no es pot comprovar la nacionalitat.¹⁰

La lliure circulació de persones fa referència als nacionals d'un Estat membre que es desplacen a un altre Estat membre, amb la finalitat de realitzar una activitat econòmica. Així, a efectes comunitaris es refereix a dos tipus de mesures:

- les que pretenen eliminar els obstacles a l'entrada, permanència i sortida dels nacionals d'un Estat membre a un altre Estat membre;
- les que asseguruen que aquests nacionals podran accedir i exercir lliurement una activitat econòmica al territori de qualsevol Estat membre.

La lliure circulació de persones inclou el dret de desplaçament i el dret de residència i afecta tots els nacionals comunitaris que exerceixin una activitat econòmica en un Estat membre diferent del propi, així com al seu cònjuge, els descendents fins als 21 anys, i els ascendents del treballador i del seu cònjuge, sempre que estiguin a càrrec seu, amb independència de les seves nacionalitats. El dret de desplaçament i residència també s'ha ampliat a altres col·lectius, com ara estudiants o jubilats beneficiaris d'una pensió, sempre que tinguin una assegurança mèdica i recursos suficients per no ser una càrrega per a l'Estat receptor.

10. L'esdeveniment més important per a l'establiment del mercat interior, sense obstacles a la lliure circulació de persones, fou la celebració dels dos acords de Schengen (Acord de Schengen, de 14 de juny de 1985 i el Conveni d'aplicació de Schengen, de 19 de juny de 1990, que va entrar en vigor el 26 de març de 1995).

L'Acord de Schengen és l'acord signat a Schengen entre Alemanya, Bèlgica, França, Luxemburg i els Països Baixos, destinat a suprimir progressivament els controls a les fronteres comunes; instaura un regim de lliure circulació per a tots els nacionals dels estats signataris, dels altres estats de la comunitat o de països tercers.

Aquests cinc estats van signar el Conveni de Schengen el 19 de juny de 1990, en el qual es defineixen les condicions i les garanties d'aplicació de la lliure circulació. Aquest conveni modifica les lleis nacionals i està subjecte a ratificació parlamentària. A la llista de països signataris s'han sumat Itàlia (1990), Espanya i Portugal (1991), Grècia (1992), Àustria (1995), Suècia, Finlàndia i Dinamarca (1996). També en formen part Islàndia i Noruega.

L'Acord, el Conveni i les declaracions i decisions aprovades pel Comitè Executiu de l'Espai de Schengen formen el que s'anomena «cabal Schengen». Amb el Tractat d'Amsterdam, es va decidir incorporar-lo a la UE, a partir de l'1 de maig de 1999, ja que representa un dels principals objectius del mercat únic: l'establiment de la lliure circulació de persones.

El Conveni de Schengen ha estat signat fins ara per tretze estats membres de la UE; Irlanda i el Regne Unit no hi van participar, però tenen la possibilitat de fer-ho (opting-in), per aplicar parts escollides de l'Acord de Schengen. Des que l'1 d'abril de 1998 el Conveni va ser aplicable també a Itàlia i Àustria, han quedat suprimits tots els controls a les fronteres interiors de tots els països signataris, excepte per a Grècia. L'objectiu del Conveni d'aplicació és la supressió dels controls de les persones a les fronteres interiors i està acompanyat de mesures per reforçar els controls a les fronteres interiors. Entre d'altres, una política comuna en matèria de visats, la possibilitat de tractar les sol·licituds d'asil, la cooperació policíaca i judicial i els intercanvis d'informació. A les fronteres exteriors, tots els ciutadans de la UE podran accedir a l'espai de Schengen amb la simple exhibició d'un document d'identitat o passaport. Com que el Conveni de Schengen no s'aplica encara a tots els estats membres de la Unió, cal considerar la totalitat de l'espai de la Unió a banda de l'espai de Schengen.

El contingut de la llibertat de desplaçament i residència comprèn el dret d'entrar i sortir d'un Estat membre i de romandre-hi, sense que els estats puguin exigir cap altra formalitat que no sigui la normativa derivada. La llibertat de desplaçament s'exerceix a través de la presentació del carnet d'identitat o d'un passaport, mentre que la

llibertat de residència es condiona a l'obtenció d'una targeta de residència, prèvia acreditació de l'exercici d'una activitat econòmica. El segon element necessari per a l'exercici de la lliure circulació de persones és que el beneficiari tingui la voluntat d'accedir i exercir una activitat econòmica. Ara bé, el TJCE ha fet una interpretació àmplia i ha estès el benefici de la lliure circulació de persones als usuaris de serveis, com per exemple els turistes, les persones que fan un viatge per rebre assistència mèdica o els estudiants i homes i dones de negocis.

De la mateixa manera que les diferents manifestacions de la lliure circulació de persones es fonamenten en un seguit de principis comuns, que hem analitzat abans, també en l'àmbit dels límits s'ha de parlar de restriccions comunes a les tres llibertats personals. Aquestes restriccions es troben als articles 39.3 i 46.1 TCE, i es desenvolupen a la Directiva 64/221, de 25 de febrer. Consisteixen en la possibilitat que els estats neguin l'entrada al seu territori, no renovin la targeta de residència o expulsin un nacional comunitari emparant-se en raons d'ordre públic, salut i seguretat públiques.

3. La lliure circulació de treballadors

Està regulada als articles 39 a 42 TCE, i desenvolupada, principalment, al Reglament 1612/68, sobre la lliure circulació de treballadors a l'interior de la Comunitat. Aquesta llibertat inclou el desplaçament i la residència d'una persona amb nacionalitat d'un Estat membre i de la seva família amb la finalitat de dur a terme un treball assalariat a qualsevol sector de l'activitat econòmica. Per analitzar l'abast de la lliure circulació de treballadors, cal referir-se a dos aspectes: la delimitació del concepte de treballador a l'efecte de l'aplicació personal i material de les normes comunitàries, i el contingut jurídic de la llibertat.

Sobre el primer tema, ni el TCE ni el reglament que el desenvolupa precisa la noció de treballador assalariat. Tot i que el TJCE havia avançat algunes notes característiques del concepte de treballador, i havia insistit en la necessitat de no fer-ne una interpretació restrictiva, el pronunciament més clar sobre el concepte de treballador per compte d'altri és de l'any 1986: és la sentència Lawrie-Blum. En aquesta sentència, el Tribunal considera que un treballador per compte d'altri és qualsevol persona que realitzi, a favor d'una altra i sota la seva direcció, el treball que se li encomani, pel qual rebrà una remuneració, amb independència de la naturalesa jurídica de la relació de treball. Es tracta d'una interpretació àmplia, que no exclou el treball temporal, o a temps parcial, ni les retribucions inferiors a allò que en un Estat es pot considerar salari mínim. L'únic requisit indispensable és que el treball s'exerceixi de manera real i efectiva. En relació amb el contingut de la lliure circulació de treballadors, s'han d'analitzar dos aspectes diferenciats: la igualtat de tracte amb el nacional i les mesures en matèria de seguretat social.

En primer lloc, la lliure circulació de treballadors implica una igualtat de tracte amb el nacional de l'Estat on es desenvolupa l'activitat assalariada, segons el que estableix el Reglament 1612/68. Això significa la igualtat en l'accés al treball, sense que sigui possible establir procediments especials per a la contractació d'estrangers, ni criteris discriminatoris. A més, les condicions d'exercici també han de ser les mateixes que les dels nacionals de l'Estat on es desenvolupa l'activitat assalariada, especialment en matèria de retribució, acomiadament i reintegració professional, o nou lloc de treball en el cas que es trobés a l'atur, drets sindicals i avantatges socials i fiscals. Excepcionalment, es poden discriminar els treballadors beneficiaris de la llibertat de circulació en relació amb els seus coneixements lingüístics o en funció de la naturalesa del lloc de treball que cal cobrir. En matèria de seguretat social, el TCE preveu l'adopció de mesures que permetin establir un sistema protector dels drets dels treballadors emigrants i dels seus familiars. En aquest sentit, l'article 42 TCE estableix la necessitat de garantir l'acumulació de tots els períodes considerats a totes les legislacions nacionals per adquirir i conservar el dret a les prestacions socials, i també per calcular-les, i garantir, a més, el pagament de les prestacions a les persones que visquin als territoris dels estats membre.

L'article 39.4 del TCE exclou l'aplicació de les disposicions relatives a la lliure circulació de treballadors als llocs de treball a l'Administració pública. El TJCE ha fet una interpretació restrictiva d'aquesta excepció, ja que considera que només s'estendrà a les feines que

comporten una participació directa o indirecta en l'exercici del poder públic i les funcions que es desenvolupen tenen com a objectiu la salvaguarda dels interessos generals dels estats o de les altres col·lectivitats públiques.

4. La lliure circulació de capitals

La lliure circulació de capitals no s'ha aconseguit definitivament fins a l'aplicació de la Directiva del Consell 88/361 CEE, de 24 de juny de 1988, que liberalitza totalment i incondicionalment tots els moviments de capitals a partir de l'1 de gener de 1990, tot i que a Espanya, Irlanda, Grècia i Portugal es va aplicar un règim transitori fins al 31 de desembre de 1992. Actualment, fa efectiva la prohibició de cap tipus de restricció als moviments de capital i als pagaments entre els estats membres i els estats membres i estats tercers (art. 56 TCE).

Aquesta liberalització és sotmesa a un conjunt de limitacions regulades a l'article 57 TCE i a les restriccions que estableixi la normativa comunitària en matèria de moviment de capitals amb destinació o procedència d'estats tercers que comportin inversions directes, incloent-hi les immobiliàries, l'establiment, la prestació de serveis financers o l'admissió de valors en els mercats de capitals.

A més, el TCE estableix que aquesta liberalització s'establirà sens perjudici del dret dels estats membres a aplicar disposicions fiscals que distingeixin els contribuents per raó de residència o col·locació del capital i a adoptar mesures de supervisió de les entitats financeres. També es preveu:

- a) La possibilitat que el Consell adopti mesures de salvaguarda excepcionals en els moviments amb estats tercers en el supòsit d'una amenaça greu al funcionament de la UEM (art. 59 TCE).
- b) La limitació per part del Consell a la lliure circulació de capitals com a conseqüència de restriccions en les relacions econòmiques amb estats tercers en virtut de la PESG de la UE (art. 60.1 TCE).
- c) L'adopció per part dels estats membres de mesures unilaterals contra estats tercers de limitació a la lliure circulació de capitals i de pagaments per raons polítiques greus i per motius d'urgència (art. 60.2 TCE).

5. El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis

Analitzarem conjuntament la lliure prestació de serveis i el dret d'establiment perquè, tot i que són dos conceptes diferents, gaudeixen parcialment d'una regulació comunitària coincident.

L'establiment es defineix a partir de dos elements: el primer, la instal·lació amb caràcter estable i permanent d'una persona física o jurídica nacional d'un Estat membre al territori d'un altre Estat membre, i el segon, l'exercici d'una activitat econòmica no assalariada. L'establiment pot adoptar dues formes. D'una banda, es pot tractar d'un establiment principal, la qual cosa significa la instal·lació de tota l'activitat de l'interessat en un Estat membre del qual no és nacional. O bé pot ser un establiment secundari, la qual cosa significa la instal·lació en un Estat membre d'una sucursal o filial d'una activitat principal que la persona interessada explota en un altre Estat membre.

L'any 1993, la Comissió va elaborar una comunicació en la qual es resumeixen les característiques principals de la lliure prestació de serveis. Atesa aquesta comunicació, el concepte de serveis comporta la realització d'una activitat remunerada. Ara bé, aquestes activitats econòmiques es regiran per les disposicions sobre lliure prestació de serveis quan no siguin aplicables les normes reguladores de les altres llibertats, excloent-hi la matèria de transports. A més, cal que algun dels elements de la prestació de serveis no es localitzi a l'interior del territori d'un mateix Estat membre. És l'anomenat caràcter transfronterer del servei. Des d'aquest punt de vista, la prestació del servei pot adoptar formes diverses: el prestador del servei es desplaça al territori on es troba el destinatari de la prestació (per exemple, un advocat que es desplaça al lloc de residència del seu client), el destinatari de la prestació es desplaça al territori on es troba l'establiment del prestador (per exemple, un turista que és destinatari d'un servei es desplaça a l'Estat on ha viatjat), o pot produir-se pel desplaçament de la prestació mateixa (per exemple, una pòlissa

d'assegurances, un servei financer o l'emissió de programes de televisió).

El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis s'estén tant a persones físiques que siguin nacionals comunitàries, com a societats constituïdes d'acord amb la legislació d'un Estat membre, i que tinguin la seu al territori de la Unió. L'article 48 TCE es refereix a societats de dret civil o mercantil, fins i tot les societats cooperatives, i les altres persones jurídiques de dret públic o privat, sempre que es constitueixin amb una finalitat lucrativa.

En relació amb la lliure prestació de serveis, el prestador del servei ha d'estar establert al territori de la Comunitat, la qual cosa li permet portar a terme una activitat no assalariada objecte del seu establiment al territori d'un altre Estat membre en el qual no té instal·lació permanent, i en les mateixes condicions que els seus nacionals.

D'altra banda, l'article 49 TCE preveu la possibilitat que el Consell estengui el benefici de la lliure prestació de serveis als prestadors de serveis no nacionals d'un Estat membre, però sempre que es trobin establerts a la Comunitat. A diferència de la lliure circulació de treballadors, el dret d'establiment i la lliure prestació de serveis implica independència en l'exercici de l'activitat econòmica.

El contingut jurídic del dret d'establiment i de la lliure prestació de serveis inclou la igualtat de tractament en l'accés i les condicions d'exercici d'una activitat econòmica i l'equivalència de les condicions exigides pels estats membres per accedir a una activitat econòmica. El principi de no-discriminació per raó de nacionalitat es recull a l'article 12 del TCE i implica la prohibició de tractament desigual entre els nacionals dels estats membres que comporti una discriminació, bé sigui de forma directa, mitjançant una discriminació ostensible, bé sigui de forma indirecta, per aplicació de criteris de distinció que condueixin a resultats discriminatoris.

Quant al principi d'equivalència en les condicions d'accés al mercat, la seva aplicació respon al fet que les legislacions internes regulen de forma diferent les condicions necessàries en el seu territori per accedir a determinades activitats econòmiques. Aquesta realitat pot representar un obstacle per a la realització d'aquestes llibertats, motiu pel qual cal assolir l'equivalència d'aquestes condicions. En aquest sentit, el TCE preveu l'adopció d'un conjunt de mesures per garantir el principi d'equivalència i, en relació amb el dret d'establiment, la coordinació de les disposicions dels estats membres, que regulen les garanties que han de tenir les societats per protegir els socis i els tercers (article 44.2.g TCE). L'article 47.2 TCE estableix la coordinació de disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres relatives a l'accés i a l'exercici de les activitats no assalariades. Finalment, es preveu l'adopció de directives per al reconeixement mutu de diplomes, certificats i altres títols (article 47.1 TCE).

L'article 45 TCE estableix que les disposicions relatives al dret d'establiment no s'apliquen a les activitats relacionades amb l'exercici de l'autoritat pública. Aquest precepte també s'aplica en relació amb la lliure prestació de serveis, en virtut de l'article 55 TCE. Tot i això, el TJCE sempre ha fet una interpretació restrictiva d'aquesta excepció. En relació amb la lliure prestació de serveis, el principi d'equivalència de les condicions implica que, en principi, n'hi ha prou que el prestador del servei s'ajusti en la seva activitat a les normes de l'Estat on es troba el seu establiment. Ara bé, tenint en compte la naturalesa particular d'algunes prestacions de serveis, l'Estat que acull la prestació o l'establiment pot imposar algunes exigències específiques per motius d'interès general, sempre que aquests requisits regeixin també per als nacionals de l'Estat receptor, i que siguin proporcionals i apropiats a l'objectiu que es proposa.

Punts clau

I. La configuració de la Unió Europea i la seva evolució

- El detonant de la Segona Guerra Mundial
- L'OECE (Organització Europea de Cooperació Econòmica), 1948
- Declaració de Robert Schumann, de 9 de maig de 1950

1. Els tractats originaris o constitutius:

- El Tractat de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (TCECA), París, 18 d'abril de 1951
- El Tractat de la Comunitat Econòmica Europea (TCEE) i el Tractat de la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica (Tractat de la EURATOM), Roma, 25 de març de 1957

2. Els tractats posteriors de modificació:

- El Tractat de Brussel·les 1965 (fusió d'òrgans comunitaris)
- Acta Única Europea 1987 (instauració d'un nou sistema de majories i mesures de mercat interior)
- El Tractat de la Unió Europea (TUE) o Tractat de Maastricht, de 7 de febrer de 1992 (d'institució de la Unió Europea)
- El Tractat d'Amsterdam de 1999 (confirmació del calendari econòmic)
- El Tractat de Niça de 2001 (redimensionament de les institucions europees)

II. Fonts del dret comunitari

- Fonts de dret originari: els tractats
- Fonts de dret derivat: els reglaments, les directives, les decisions i les recomanacions
- Altres fonts: la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, els principis generals del dret i el costum

III. Les llibertats bàsiques comunitàries

- La lliure circulació de mercaderies (les mercaderies circulen lliurement)
- La lliure circulació de persones (dret de desplaçament i dret de residència)
- La lliure circulació de treballadors (dret d'accés d'un treball assalariat a qualsevol Estat membre; igualtat de tracte)
- La lliure circulació de capitals (supressió de totes les restriccions als moviments de capitals entre els estats membres i posteriorment entre els estats membres i els països tercers)
- El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis (activitat econòmica independent, amb instal·lació o sense)

Bibliografia

- Abellán Honrubia, Victoria. Lecciones de Derecho Comunitario. Ed. rev. i act. Barcelona, Ariel, 1998.
- Ahn, Namkee; Jimeno, Juan F. «Cambio demográfico, inmigración y mercado de trabajo». Papeles de Economía Española, 91, Barcelona, 2002.
- Albert i Rovira, Enoch. Autonomía política y unidad económica: las dimensiones constitucional y europea de la libre circulación y de la unidad de mercado. Madrid, Civitas, 1995.
- Alonso García, Ricardo. Derecho comunitario, derechos nacionales y derecho común europeo. Madrid, Civitas, 1989.
- Arnaldo Alcubilla, Enrique. «La ciudadanía europea». Anales de la Academia Matritense del Notariado. Madrid, Edersa.
- Blazquez Peinado, M. Dolores. «El derecho de establecimiento y la libre prestación de servicios de los abogados: algunos apuntes y últimos desarrollos

- jurisprudenciales». Gaceta Jurídica de la UE, 217, Barcelona, 2002.
- Ballester Pastor, Amparo. «La evolución del derecho a la libertad de circulación de personas y trabajadores: la incompleta culminación de Amsterdam». Noticias de la UE, 204, Barcelona-Lleida, 2002.
 - Bassols Jacas, Raimundo. La dinámica de la construcción europea. Generalitat de Catalunya, Departament d'Economia i Finances.
 - Beneyto, José María. Europa 1992. El Acta Única Europea: mercado interior y cooperación política europea. Madrid, Civitas, 1989.
 - Comissió Europea. Estrategia marco sobre la igualdad entre hombres y mujeres: programa de trabajo para 2002. Luxemburg, OPOCE, 2001.
 - Comissió Europea. Expiración del Tratado CECA: actividades financieras después de Luxemburgo. Luxemburg, OPOCE, 2001.
 - Díez-Hochleitner, Javier; Martí Capdevila, Carmen. Derecho de la UE. Madrid, Mc Graw-Hill, 2001.
 - Díez-Picazo, Luis María. «La transposición de directivas en materia de derecho patrimonial por parte de las Comunidades Autónomas». Jornades de dret català a Tossa, 1998, València, Tirant lo Blanch, 2000.
 - Garzón Clariana, Gregorio. Las fuentes del derecho comunitario. Madrid, Civitas, 1994.
 - Jiménez-Blanco, Antonio. «De nuevo sobre el efecto directo de las directivas». Noticias de la UE, 205, Barcelona, 2002.
 - Lasagabaster Herrarte, Iñaki. «Ciudadanía y tratado de Schengen: naturaleza jurídica de las disposiciones del Comité Ejecutivo». Revista de Instituciones Europeas, 23: 1 (gener-abril), 1996.
 - Louis, Jean-Victor. El ordenamiento jurídico comunitario. 5a ed. Brussel•les, 1995.
 - Mata Sierra, María Teresa. El efecto directo de las directivas en la jurisprudencia comunitaria y española. Madrid, Tecnos, 1994.
 - Olest i Rayo, Andreu. La libre circulación de los profesionales liberales en la CEE. Barcelona, PPU, 1992.
 - Pau Pedrón, Antonio. El proceso formativo del derecho comunitario derivado. Madrid, Tecnos, 1988.
 - Parejo Alfonso, Luciano. Manual de derecho administrativo comunitario. Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces, 2000.
 - Quel López, Francisco Javier. «Análisis de las reformas en el espacio de libertad, seguridad y justicia en el Tratado de Niza». Revista de Derecho Comunitario Europeo, 9 (Barcelona-Lleida), 2000.
 - Rodrigues, Stéphane. «Le Traité de Nice et les coopérations renforcées au sein de l'Union Européenne». Revue du Marché commun et de l'Union Européenne, 2001.
 - Romero Melchor, Sebastián. «Derecho comunitario: objetivo, legislar menos y mejor». Unión Europea Aranzadi, 3 (Barcelona), 2002.
 - Vilardell i Codina, Santiago. La Comunitat Europea i el seu ordre jurídic. Barcelona, Col•legi d'Advocats de Barcelona, 1986.

Webgrafia

Institucions

- Europa en línea
<http://www.europa.eu.int>
- Parlament europeu
<http://www.europarl.eu.int>

- Consell Europeu
<http://ue.eu.int/es/summ.htm>
- Comissió europea
http://www.europa.eu.int/comm/index_es.htm
- Tribunal de Justícia
<http://curia.eu.int/es/index.htm>
- Tribunal de Comptes
<http://www.eca.eu.int/ES/menu.htm>

Informació general

- Patronat català pro europa
<http://www.infoeuropa.org>
- Representació espanyola de la Comissió europea
<http://www.europa.eu.int/spain>
- Actualitat europea
<http://www.aquieuropa.com>
- Centre de documentació europea de la Universitat de Girona
<http://biblioteca.udg.es/cde>
- Centre de documentació de la Universitat d'Alacant
<http://www.cde.ua.es/eur>
- Enllaços d'interès
<http://www.sociologia.org/olddir/europa.htm>
- Publicacions
<http://europa.eu.int/publications/index.htm>

Tractats i dret comunitari

- Recopilació dels tractats europeus
http://www.europa.eu.int/abc/treaties_es.htm
- Tractat de la Unió europea
<http://www.europa.eu.int/abc/obj/treaties/es/estoc01.htm>
- Eur-lex: diari oficial, tractats
<http://www.europa.eu.int/eur-lex/es/index.html>

Euro

- Todo sobre el euro, OCU
<http://www.ocu.org/map/show/11551/src/36591.htm>
- Claus de l'euro
<http://europa.eu.int/euro/entry1.html>

3. L'organització territorial de l'Estat. L'Administració local: ens que la integren. El municipi. La província. L'organització comarcal de Catalunya.

Esquema

I. L'organització territorial de l'Estat: principis constitucionals

II. L'Administració local

1. Concepte
2. Naturalesa

III. Ens que integren l'Administració local

1. El municipi
 - 1.2. Concepte
 - 1.3. Elements
 - 1.4. Competències
2. La província
 - 2.1. Concepte
 - 2.2. Elements
 - 2.3. Organització
 - 2.4. Competències

IV. L'organització comarcal de Catalunya

I. L'organització territorial de l'Estat

L'article 137 de la Constitució estableix que «l'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les comunitats autònomes que es constitueixen» i afegeix que «totes aquestes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius.»

A diferència de l'Estat i de les comunitats autònomes, que tenen una administració pública, els ens locals no en tenen, sinó que són en ells mateixos Administració pública. Per tant, els ens locals no tenen poder legislatiu ni poder judicial; només Administració pública.

L'Administració local, els ens locals, és Administració pública, i, per això, gaudeix de les prerrogatives pròpies del poder públic: pot crear, en l'exercici de les potestats administratives que li atribueix l'ordenament jurídic, drets i deures per als ciutadans amb els quals es relaciona i, fins i tot, fer-los complir coactivament.

La Constitució garanteix l'autonomia dels ens locals (art. 137, 140 i 141). Tal com va assenyalar molt aviat el Tribunal Constitucional (STC 84/1982), aquesta autonomia significa una garantia institucional de les entitats que reconeix la Constitució (municipi, província, illa). Tot el territori estatal està organitzat en municipis i províncies, i els arxipèlags, en illes. La garantia institucional significa el reconeixement d'una esfera d'interessos propis i l'atribució de competències per a la seva gestió, encara que aquestes competències no siguin determinades a la Constitució, sinó que es remet al legislador ordinari. D'altra banda, l'autonomia local implica que els ens locals autoseleccionin les persones que han de formar part dels seus òrgans de govern, i la seva capacitat per representar i governar els interessos de la comunitat que integren aquestes entitats. A més, l'autonomia implica atribuir als ens locals el poder d'ordenança; és a dir, la capacitat de dictar normes, si bé de rang reglamentari. I, finalment, es reconeix a l'Administració local suficiència financera per a l'exercici de les seves funcions (art. 142 CE).

II. L'Administració local

L'article 3 de la Llei reguladora de les bases de règim local fa una enumeració completa de les entitats locals, que classifica en dos grups. D'una banda, el municipi, la província i l'illa (a les Canàries i les Balears) i, de l'altra, les entitats d'àmbit territorial inferior al municipi, les comarques o altres entitats que agrupin més d'un municipi, les àrees metropolitanes i les

mancomunitats de municipis. Dins el primer grup, hi ha els ens locals que estan reconeguts a la Constitució, d'existència obligatòria i de caràcter territorial, en el sentit que la seva competència és genèrica sobre tot allò que afecta la comunitat local. Els ens locals del segon grup són d'existència facultativa.

La regulació dels ens locals està constituïda, a més de la Constitució i la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de bases del règim local, a la nostra comunitat autònoma, per les lleis catalanes 5/1987, 6/1987 i 7/1987, de 4 d'abril, i el Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya (abans Llei 8/1987).

III. El municipi

1. Concepte

El municipi és l'entitat bàsica i primària de l'Administració local. És la resposta jurídica a la unitat de convivència basada en vincles de veïnat (la ciutat, el poble o qualsevol altre nucli de població amb possibilitat de subsistència autònoma).

El municipi forma part de l'organització de l'Estat (art. 137 CE), i constitueix el conducte immediat de participació ciutadana en els afers públics.

El municipi és la personificació d'un conjunt d'interessos localitzats a la col·lectivitat corresponent, diferents dels interessos generals de l'Estat i de la comunitat autònoma, que són gestionats per una organització pròpia (autoadministració).

El municipi és també un ens prestador de serveis públics essencials per a la persona (subministrament d'aigua, evacuació d'aigües residuals, cementiris, mercats, etc.).

2. Elements

Són elements del municipi: el territori, la població i l'organització.

a) El territori d'un municipi s'anomena terme municipal i constitueix l'espai físic on el municipi exerceix les competències. L'alteració de termes municipals és una competència de les comunitats autònomes que es troba regulada a les lleis autonòmiques, d'acord amb les disposicions bàsiques de la Llei estatal de règim local.

b) La població d'un municipi és constituïda pels veïns del municipi, que són les persones inscrites al padró municipal. La condició de veí s'adquireix en el mateix moment de la inscripció. Qualsevol persona que resideixi a Espanya està obligada a inscriure's al padró del municipi en què resideixi habitualment. Qui resideixi en diversos municipis, s'haurà d'inscriure únicament al padró del municipi en què habiti durant més temps durant l'any.

c) L'organització municipal, encarregada del govern i l'administració del municipi, correspon a l'ajuntament o consell obert. L'ajuntament té dos òrgans essencials, el ple i l'alcalde, que, juntament amb el tinent d'alcalde, existeixen a tots els ajuntaments. Un tercer òrgan essencial, la comissió de govern, només es preveu en l'organització d'alguns municipis. Es preveuen amb caràcter obligatori les comissions informatives.

El ple és integrat per tots els regidors, que són elegits per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret pels veïns.

L'alcalde és el president de l'ajuntament. L'elegeixen els regidors i l'ajuden els tinent d'alcalde, que ell designa entre els regidors.

En els municipis de més de 5.000 residents hi ha una comissió de govern, formada per l'alcalde, que la presideix, i un nombre de regidors no superior a la tercera part del total de regidors que correspongui a l'ajuntament. Els regidors que integren la comissió de govern són nomenats i separats lliurement per l'alcalde.

El règim d'organització municipal de consell obert previst a l'article 140 in fine de la Constitució es basa en la democràcia directa. Es caracteritza perquè tots els veïns es constitueixen en assemblea o consell obert, òrgan fonamental que substitueix el ple de

l'ajuntament. L'alcalde pot nomenar fins a un màxim de tres tinents d'alcalde entre els veïns per auxiliar-lo en les seves funcions.

D'altra banda, els municipis de Madrid i Barcelona es regulen per lleis especials que preveuen una organització més complexa.

3. Competències municipals

La Llei estatal de bases de règim local estableix el principi del reconeixement del dret a la participació del municipi en l'exercici de competències que afectin l'esfera d'interessos de la comunitat veïnal, i reconeix la capacitat del municipi per promoure activitats i prestar serveis que satisfacin aquells interessos. A l'article 25 hi ha una llista de matèries respecte a les quals la llei, estatal o autonòmica, determinarà exactament l'abast de les competències municipals. En aquesta llista s'enumeren les matèries més directament relacionades amb la vida veïnal, com ara la seguretat en llocs públics, la protecció del medi ambient o el transport públic.

IV. La província

1. Concepte

La província, segons preveu l'art. 141.1 de la Constitució, té una doble naturalesa: divisió territorial de l'Administració perifèrica de l'Estat i entitat local. Com a ens local, és una entitat territorial amb personalitat jurídica pròpia, determinada per l'agrupació de municipis.

2. Elements: territori i població

El territori provincial inclou els termes dels municipis integrats a la província. L'art. 141.1 de la Constitució imposa que l'alteració dels límits provincials s'ha de fer mitjançant una llei orgànica de les Corts Generals, cosa que n'implica l'aprovació per majoria absoluta dels membres del Congrés dels Diputats.

La població provincial també integra la població pròpia de tots els municipis de la província.

3. Organització

L'organització provincial es basa en els òrgans següents:

a) El ple de la Diputació provincial, integrat per tots els diputats provincials. L'elecció dels diputats no es fa amb eleccions directes, sinó per un sistema que extrapola els resultats de les eleccions a regidors dels ajuntaments dels municipis de la província, condició que han de tenir necessàriament els diputats provincials.

b) El president, elegit pels diputats d'entre ells, per majoria absoluta en primera votació i simple en la segona. El president designa els vicepresidents.

c) La comissió de govern, integrada pel president i un nombre de diputats no superior al terç del total, que són nomenats i separats lliurement pel president, el qual n'informa al ple.

Els estatuts de les comunitats autònomes uniprovincials han previst l'extinció de l'organització provincial. La representació, el govern i l'administració dels interessos provincials, les competències i els recursos financers de les províncies corresponents són assumits i exercits per la comunitat autònoma.

4. Competències

Les competències de la província giren sobre el municipi i la prestació efectiva dels serveis d'aquesta entitat bàsica. En primer lloc, li correspon una funció de coordinació i assistència als serveis municipals, per tal que es prestin efectivament, sobretot els serveis públics mínims obligatoris que especifica l'article 26 de la Llei estatal de bases del règim local, i, preferentment, als municipis amb menys capacitat econòmica. En segon lloc, li correspon la prestació de serveis de caràcter supramunicipal i, si escau, supracomarçals, exigits per una unitat d'explotació a àmbits superiors al municipi. Finalment, és una competència provincial

el foment i l'administració dels interessos peculiars de la província.

D'altra banda, tant les comunitats autònomes com l'Estat poden delegar competències a les diputacions provincials.

V. L'organització comarcal de Catalunya

Als articles 141.3 i 152.3, la Constitució permet que les comunitats autònomes estableixin circumscripcions territorials pròpies, diferents de la província, basades en l'agrupació de municipis. L'article 5 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya preveu l'estructuració territorial d'aquesta comunitat en municipis i comarques. També es refereix a les comarques la Llei estatal de bases del règim local, que, a l'article 3.2.b, estableix que les comarques gaudeixen de la condició d'entitats locals.

La Llei catalana 6/1987, de 4 d'abril (modificada per la Llei 3/1990, el Decret Legislatiu 13/1994 i la Llei 8/2003), regula l'organització comarcal de Catalunya. Les referències a determinats articles d'aquesta Llei que es fan a continuació s'han d'entendre en la seva redacció final.

La comarca es defineix com una entitat local de caràcter territorial formada per l'agrupació de municipis, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat i autonomia per al compliment de les seves finalitats (art. 3.1).

El territori de la comarca és l'àmbit en què el consell comarcal òrgan de govern i administració de la comarca? exerceix les seves competències, i és definit per l'agrupació dels termes municipals que l'integren (art. 3.2). Un cop establerta la divisió comarcal de Catalunya, qualsevol modificació de les demarcacions comarcals s'ha de fer per llei, excepte en els supòsits següents:

a) quan es tracti de modificacions que afectin parts de termes municipals i siguin conseqüència de la modificació dels límits dels corresponents termes municipals, i b) per acord del municipi i les altres institucions afectades, d'acord amb el que estableix l'article 8 bis (art. 7).

La població de la comarca és l'addició de la població dels municipis que la integren.

El govern i l'administració de la comarca corresponen al consell comarcal (art. 12). Són òrgans del consell comarcal: el ple, la presidència, la vicepresidència, el consell d'alcaldes i la comissió especial de comptes. També forma part de l'organització comarcal el/la gerent, que té funcions executives (art. 13).

El ple del consell comarcal és constituït pel president i els altres consellers comarcals (art. 15.1). Els consellers comarcals han de gaudir de la condició de regidors dels municipis de la comarca (art. 21.1). El ple ha d'elegir el president del consell comarcal (art. 15.2.a), i també li correspon nomenar i cessar el/la gerent, càrrec que és incompatible amb la condició de regidor o regidora (art. 15.3.b i 17.2). La comissió especial de comptes està formada per un representat de cada grup polític amb representació al consell i té per funció examinar i estudiar els comptes anuals del consell comarcal i emetre'n informe (art. 16).

La comarca exerceix les competències atribuïdes per la pròpia llei en matèria de cooperació, assessorament i coordinació dels ajuntaments, les que li atribueixen les lleis del Parlament, i les que li deleguin o encarreguin de gestionar l'Administració de la Generalitat, la diputació corresponent, els municipis, les mancomunitats i les comunitats de municipis, i les organitzacions associatives d'ens locals regulades al Títol XI del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Municipal i de Règim local de Catalunya (art. 25). I, finalment, correspon a la comarca: prestar assistència tècnica, jurídica i econòmica als municipis; cooperar econòmicament en la realització de les obres, els serveis o les activitats dels municipis; garantir, subsidiàriament, la prestació dels serveis municipals obligatoris en els municipis que, per raó de llur població, no estan obligats a prestar-los; cooperar amb els municipis en l'establiment de nous serveis necessaris per al desenvolupament del territori; establir i coordinar, amb l'informe previ dels ajuntaments afectats, les infraestructures, els serveis i les actuacions d'àmbit supramunicipal; i, en tot cas, la comarca ha d'exercir les funcions d'assistència i de cooperació que li corresponen tenint en compte les necessitats dels diferents municipis, tant pel que fa al nombre d'habitants com a la situació geogràfica o a llur tipologia quant a l'activitat econòmica predominant (art. 26).

Punts clau

- L'Estat s'organitza territorialment en municipis, províncies i comunitats autònomes.
- L'Administració local és Administració pública, ja que no té poder legislatiu ni poder judicial.
- Els ens locals d'existència obligatòria són el municipi, la província i l'illa.
- Segons l'Estatut d'Autonomia, Catalunya s'estructura territorialment en municipis i comarques.

Bibliografia

- Albertí, E.; Aja, E.; Font, T.; Padrós, X.; Tornos, J. Manual de dret públic de Catalunya. 3a ed. Barcelona, IEA, 2002.
- Alonso Higuera, Carmen. Elecció i constitució d'Ajuntaments: el cartipàs municipal. Madrid-Barcelona, Marcial Pons, EAPC, 1999.
- Argullol Murgadas, E. L'organització territorial de Catalunya. Una perspectiva jurídica. Barcelona, Empúries, 1986.
- Cosculluela Muntaner, Luis. Manual de derecho administrativo. Vol I. 12a ed. Madrid, Civitas, 2001, pàg. 247-274.
- Diversos autors. «L'organització territorial de Catalunya», Autonomies, núm. 5, 1986.
- Entrena Cuesta, R. «Organització territorial». Comentaris sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Vol. I. Barcelona, IEA, 1988, pàg. 199-224.
- Ferret Jacas, J. «Règim local». Comentaris sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Vol. I. Barcelona, IEA, 1988, pàg. 477-502.
- Mir Bagó, J. La reforma del règim local a Catalunya. Barcelona, EAPC, 1991.
- Morell Ocaña, L. El régimen local español. Madrid, Civitas, 1988.
- Parada Vázquez, J. R. Derecho Administrativo. Organización y empleo público. Vol. II. Madrid, Marcial Pons, 2000, pàg. 187-241.
- Rivero Ysern, José Luis. Manual de derecho local. 4a ed. Madrid, Civitas, 1999.
- Prats Català, J. «La Comarca». Tratado de derecho municipal. Vol. I. Madrid, Civitas, 1988, pàg. 185-230.
- Santamaría Pastor, Juan Alfonso. Principios de derecho administrativo. Vol. I. 3a ed. Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces, 2000, pàg. 567-615.

Webgrafia

- Legislació de règim local de l'Estat
http://www.igsap.map.es/cia/dispo/administracion_local.html
- Legislació, doctrina i jurisprudència d'àmbit local
<http://www.gencat.es/sial/dret0.htm>
- Jurisprudència sobre el contingut de l'autonomia local
http://www.der.uva.es/constitucional/verdugo/autonomia_local_jurisp.html
- El règim local espanyol
http://www.dip-valladolid.es/manual/cap_1.htm
- Web dels ajuntaments
<http://www.ayuntamientos.net/>
- Canal dels ajuntaments
<http://www.aytos.org/>

4. Institucions de la Generalitat de Catalunya: el Parlament, el President, el Govern, el Consell de Garanties Estatutàries, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Institucions de la Generalitat de Catalunya: el Parlament, el President, el Govern, el Consell de Garanties Estatutàries, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Esquema

- I. Introducció
- II. El Parlament
 1. Naturalesa, composició i funcions
 2. Règim electoral, durada del mandat i estatut dels diputats
 3. Organització
 4. Funcions
- III. El President
 1. Naturalesa
 2. Elecció i cessament
 3. Funcions
- IV. El Govern
 1. Naturalesa
 2. Composició
 3. Atribucions i funcions
- V. El Consell de Garanties Estatutàries
 1. Naturalesa i funcions
 2. Composició
- VI. El Síndic de Greuges
 1. Naturalesa i funcions
 2. Designació
- VII. La Sindicatura de Comptes
 1. Naturalesa i funcions
 2. Composició
- VIII. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya
 1. Naturalesa
 2. Competències
 3. Composició i organització

I. Introducció

L'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC) configura la Generalitat com un ens complex integrat pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions establertes per l'Estatut, com són el Consell de Garanties Estatutàries, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya. L'organització territorial completa el sistema institucional de la Generalitat.

II. El Parlament

1. *Naturalesa, composició i funcions*

El Parlament representa el poble de Catalunya i la seva funció principal és exercir la potestat legislativa. També aprova el s pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. Les funcions del Parlament de Catalunya es desenvolupen i produeixen efectes dins els marges del territori de Catalunya, de la mateixa manera que la seva capacitat normativa està circumscrita a l'àmbit competencial de la Generalitat establert a la Constitució i a l'Estatut.

Els trets fonamentals que permeten definir la naturalesa jurídica del Parlament de Catalunya es podrien resumir dient que és un òrgan representatiu, constitucional, autònom, inviolable, unicameral, permanent i deliberant. Respecte a aquest darrer tret, l'Estatut destaca que és la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.

La seva regulació està prevista al capítol I del títol II de l'Estatut d'autonomia, articles 55 a 66, i al Reglament del Parlament. A l'Estatut d'autonomia s'han incorporat algunes de les previsions establertes a la Llei 3/1982, de 23 de març, de l'Parlament, el president i el Consell Executiu de la Generalitat, la qual ha estat derogada per la Llei 13/2008, de 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, i al Reglament del Parlament de 22 de desembre de 2005, que continua vigent.

El Parlament és inviolable i gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària. Elabora i aprova el seu reglament i el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que en depèn. La seu és a Barcelona, però pot celebrar sessions a altres indrets de Catalunya.

2. *Règim electoral, durada del mandat i estatut dels diputats*

El Parlament s'elegeix per un termini de quatre anys, mitjançant sufragi universal, secret, lliure, igual i directe d'acord amb l'Estatut i la legislació electoral. El sistema electoral és de

representació proporcional, és a dir, que els escons del Parlament es reparteixen entre les llistes electorals en proporció als vots que cadascuna ha obtingut i, al mateix temps, aquest sistema ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. Fins avui, encara no s'ha aprovat una llei electoral de Catalunya tal com preveu l'actual Estatut i com ja preveia l'anterior. Les eleccions s'han regit segons el que preveia la disposició transitòria quarta de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979, que estableix la circumscripció provincial.

D'acord amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006, la nova llei podria modificar aquesta circumscripció i optar per altres divisions territorials, si bé haurà de respectar el sistema proporcional. També haurà d'establir criteris de paritat entre homes i dones per a l'elaboració de llistes electorals. La nova llei requerirà, per a la seva aprovació, una majoria qualificada d'una majoria de dues terceres parts dels diputats sobre el conjunt del text. El nombre de parlamentaris pot oscil·lar entre un mínim de 100 i un màxim de 150.

La fórmula electoral actual afavoreix les províncies menys habitades, ja que dona un mínim de sis parlamentaris més un escó per cada 40.000 habitants a Girona, Tarragona i Lleida, mentre que a Barcelona cada escó costa 50.000 habitants, amb la limitació que no pot sobrepassar el nombre de 85 diputats. D'aquesta manera, el Parlament es compon de 18 diputats de Tarragona, 17 de Girona, 15 de Lleida i 85 de Barcelona; en total, 135 parlamentaris.

Són electors i elegibles els ciutadans i ciutadanes de Catalunya que estan en ple ús de ls seus drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral.

Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu i, un cop elegits, representen tot el poble i no solament l'electorat que els ha votat. Tenen unes garanties o prerrogatives en la seva actuació:

- La inviolabilitat parlamentària, que sostreu de la fiscalització judicial les opinions expressades, i els vots emesos pels membres del Parlament en compliment de la funció parlamentària.

- Durant el seu mandat, gaudeixen d'immunitat, en el sentit que no poden ser detinguts si no és en cas de delictes flagrants. Gaudeixen d'un fur especial, que comporta que sols poden ser jutjats pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya o, fora de l'àmbit territorial de la Generalitat, pel Tribunal Suprem.

La condició de diputat del Parlament de Catalunya és incompatible amb la de diputat del Congrés —la qual cosa vol dir que estan obligats a dimitir el càrrec que tinguin per poder ser diputats—, però no amb el càrrec de senador.

3. *Organització*

El Parlament és constituït per una sola cambra. Quant a la seva organització, té un president o presidenta i una mesa, elegits pel Ple. La seva elecció i funcions les regula el Reglament del Parlament. Les funcions més importants de la Mesa són ordenar el treball parlamentari, interpretar el Reglament i dirigir els serveis del Parlament. El president o presidenta del Parlament té la representació de la cambra; estableix i manté l'ordre de les discussions i del debat, d'acord amb el Reglament, i vetlla per mantenir l'ordre dins el Parlament. El Parlament funciona en ple i en comissions. El Ple és l'òrgan suprem de la cambra, on es debaten en última i definitiva instància les qüestions que segons l'Estatut d'autonomia són competència del Parlament de Catalunya. Les comissions són grups reduïts de diputats que reproduïxen proporcionalment la distribució de grups parlamentaris del Ple i s'especialitzen en alguna de les matèries de què tracta la cambra. Hi ha comissions legislatives i comissions específiques.

El Parlament té una diputació permanent de 23 membres, en proporció a la força numèrica dels grups parlamentaris. Aquesta diputació garanteix la continuïtat de ls treballs parlamentaris durant el període en què el Parlament està dissolt o en què hi ha vacances parlamentàries. La Diputació Permanent ha de retre comptes dels afers tractats i de les decisions adoptades al Ple del Parlament en la primera reunió ordinària que es dugui a terme.

Al Parlament de Catalunya hi ha dos períodes de sessions: un que va de l'1 de setembre al 31 de desembre i un altre que va del 15 de gener al 31 de juliol. Durant aquests períodes, el Parlament es pot reunir en sessions ordinàries.

A més, es pot reunir en sessió extraordinària convocada pel president o presidenta del Parlament per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o de grups parlamentaris o diputats que en representin la majoria absoluta. També pot demanar-ne la reunió el president o presidenta de la Generalitat.

4. *Funcions*

El Parlament té assignades diverses funcions, segons l'Estatut d'autonomia de Catalunya:

a) *Funció representativa.* L'article 55 de l'Estatut estableix el següent: «El Parlament representa el poble de Catalunya.» Aquesta funció representativa dona un gran pes específic al Parlament i, sobretot, una gran autoritat tant dins de Catalunya com en les relacions amb les institucions centrals de l'Estat.

b) *Funció legislativa.* Segons l'Estatut, el Parlament exerceix la potestat legislativa mitjançant l'elaboració de lleis, que són publicades al DOGC i al BOE. Aquestes lleis de Catalunya, des del punt de vista jeràrquic, són iguals que les del Parlament de l'Estat, però des del punt de vista de la competència tenen limitades les matèries sobre les quals poden

actuar i, d'altra banda, només tenen efectes dins l'àmbit territorial de Catalunya. L'Estatut d'autonomia de Catalunya preveu que les lleis de desplegament bàsic de l'Estatut requereixin, per ser aprovades, el vot favorable de la majoria absoluta en votació final, o fins i tot una majoria qualificada. Són les que desenvolupen les matèries més rellevants de l'autogovern (administració local, llengua, llei electoral, Síndic de Greuges, etc.).

c) Les funcions de relació amb l'executiu. Al Parlament s'encomana la funció d'impuls i de control de l'acció política i de govern. Aquesta afirmació confereix, al peu de la lletra, una gran importància a l'activitat política del Parlament. Un aspecte concret és l'elecció de qui ha de presidir la Generalitat. També ha d'aprovar prèviament els convenis i acords de cooperació amb altres comunitats autònomes que subscriu la Generalitat sempre que afecti competències legislatives, i ha de ser informat en la resta de casos (art. 178 EAC). En segon lloc, examina, aprova i controla el pressupost, a més d'establir i exigir impostos, taxes, contribucions especials i recàrrecs. D'altra banda, els càrrecs públics i el personal al servei de les administracions públiques que actuen a Catalunya —això inclou les de l'Estat— tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament (art. 59.5 EAC).

d) Les funcions participatives en l'activitat dels òrgans centrals de l'Estat.

El Parlament té competències per damunt de les altres institucions, de manera que pot:

□ Sol·licitar a l'Estat la transferència o la delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.

□ Elaborar proposicions de llei per presentar-les a la Mesa del Congrés de Diputats i nomenar els diputats del Parlament encarregats de defensar-les.

□ Demanar al Govern l'adopció de projectes de llei.

□ Interposar recurs d'inconstitucionalitat i presentar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.

□ Designar els senadors que representen la Generalitat al Senat.

□ L'Estatut aprofundeix en l'activitat de participació ciutadana, amb les funcions d'acollir la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament i d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

III. El President

1. Naturalesa

L'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el president o presidenta de la Generalitat exerceix la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern de la Generalitat. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya (art. 67.1). Així, doncs, el president o presidenta de la Generalitat concentra dues funcions: l'una, de representativa i, l'altra, de governativa. La principal, segons es deriva de les disposicions estatutàries i tenint en compte el sistema parlamentari que estableix la norma institucional bàsica de Catalunya, és la governativa, mentre que la funció acumulada és la representativa. L'elecció, l'estatut personal i les funcions del president o presidenta de la Generalitat es troben desplegats normativament a l'article 67 de l'Estatut d'autonomia. L'Estatut preveu que una llei del Parlament regularà l'Estatut personal del president o presidenta, previsió que s'ha fet efectiva mitjançant la Llei 13/2008, de 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern.

2. Elecció i cessament

El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament de Catalunya entre els seus diputats i nomenat pel rei. D'acord amb l'Estatut d'autonomia de 2006, una llei del Parlament pot regular la limitació de mandats. El procediment d'elecció s'inicia deu dies després de la constitució del Parlament. Qui presideix la cambra, prèvia consulta dels representats dels grups polítics amb representació parlamentària, proposa al Parlament un candidat a la presidència de la Generalitat. El candidat designat presenta el seu programa i, després d'un debat, s'efectua la votació. Per ser investit en una primera votació, el candidat necessita obtenir la majoria absoluta dels vots de la cambra. En cas contrari, el mateix candidat pot sotmetre's a un segon debat i una segona votació quaranta-vuit hores després de la primera. En aquest cas, n'hi ha prou amb la majoria simple perquè el candidat resulti escollit president o presidenta de la Generalitat (art. 4 i 5 de la Llei 13/2008).

Si, una vegada efectuades les dues votacions esmentades, el candidat designat no és escollit, es tramitaran propostes successives seguint el procediment anterior, fins al termini màxim de dos mesos a comptar des de la primera votació. En cas que cap candidat no hagi obtingut la confiança del Parlament en aquest termini, la cambra es dissol i el president o presidenta en funcions convoca noves eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria (art. 4.6 de la Llei 13/2008).

Altrament, és a dir, si el Parlament escull efectivament el president o presidenta de la Generalitat, aquesta persona ha de ser nomenada pel rei. L'acte de nomenament és un acte degut del monarca, que té un caràcter formal, la qual cosa vol dir que el rei ha de nomenar necessàriament el candidat escollit pel Parlament de Catalunya.

Segons l'article 67.7 EAC, el president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, a més de per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs

públics.

3. Funcions

□ Representatives

El president o presidenta té la més alta representació de la Generalitat i l'ordinària de l'Estat a Catalunya. A l'efecte de precedències i protocol a Catalunya, té la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat a Catalunya (art. 76.5 EAC).

El president o presidenta de la Generalitat, com a representant ordinari de l'Estat a Catalunya, promulga en nom del rei les lleis, els decrets lleis i els decrets legislatius de Catalunya i ordena que es publiquin, en el termini de quinze dies, al DOGC; ordena la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals a Catalunya, i demana col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya, així com aquelles altres funcions que determinin les lleis (art. 67.6 EAC).

Li correspon, també, mantenir les relacions amb les altres institucions de l'Estat i la resta de les comunitats autònomes, convocar les eleccions al Parlament de Catalunya i dissoldre'l anticipadament (art. 56.4 i 66 EAC) i nomenar els alts càrrecs que les lleis determinin. La dissolució del Parlament no la pot realitzar si s'està tramitant una moció de censura o si no ha transcorregut un any des de la darrera dissolució pel mateix procediment.

□ De govern

El president o presidenta forma part del Govern i és qui el dirigeix. L'Estatut d'autonomia destaca, doncs, la preeminència del president o presidenta de la Generalitat sobre els membres del Govern. És el president o presidenta, d'acord amb l'article 12 de la Llei 13/2008, qui ha d'establir les directrius generals de l'acció de govern i assegurar-ne la continuïtat, qui nomena i separa els consellers, qui convoca i presideix les reunions del Govern, qui ha de demanar que el Parlament es reuneixi en sessió extraordinària, qui ha de dissoldre'l, qui demana de fer-hi un debat general i qui ha de signar els decrets acordats pel Govern i ordena que es publiquin. El president o presidenta de la Generalitat també ha de coordinar el programa legislatiu del Govern i l'elaboració de normes de caràcter general, convocar i presidir les comissions del Govern i facilitar la informació que el Parlament sol·liciti al Govern.

Pot nomenar un conseller o consellera primer, a qui pot delegar funcions.

El conseller o consellera primer, si n'hi ha, o el conseller o consellera que determini la llei, supleix i substitueix el president o presidenta en casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat o defunció. Aquesta suplència o substitució és limitada i no permet, per exemple, cessar o nomenar consellers ni la dissolució anticipada del Parlament (art. 76.8 EAC).

Així mateix, el president o presidenta de la Generalitat, si no hi ha nomenat un conseller o una consellera primer, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

IV. El Govern

1. Naturalesa

El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. És, també, el titular de la funció executiva i de la potestat reglamentària. El Govern és un òrgan solidari, és a dir, respon políticament davant el Parlament de manera conjunta, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun dels òrgans que el componen. El Govern es regula pel capítol III del títol II de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, i, d'acord amb l'article 68.3, una llei n'ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions. En aquest sentit, en el Títol II de la Llei 13/2008, de 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern hi figuren totes les previsions pel que fa a la constitució, el nomenament i el cessament del Govern, l'estatut dels consellers, i la seva organització, atribucions, funcionament i potestats.

El nom tradicional de l'òrgan de govern de la Generalitat de Catalunya havia estat el de Consell Executiu, si bé s'utilitzava la paraula Govern com a sinònim. Amb el nou Estatut, la seva denominació única és Govern. Això es pot atribuir a la voluntat de destacar que aquest òrgan és tant de govern com d'execució, i situa més clarament l'autonomia de Catalunya en un terreny polític que no pas purament administratiu.

El Govern es reuneix convocat pel president o presidenta, que ha d'acompanyar la convocatòria amb l'ordre del dia de la reunió. Per a la validesa de les deliberacions i dels acords, cal que hi siguin presents el president o qui el substitueixi i la meitat dels consellers. Els acords, que han de constar en una acta que ha d'estendre un conseller nomenat secretari del Govern pel president, s'han d'adoptar per majoria i, en cas d'empat, el vot del president és diriment. Els membres del Govern estan obligats a guardar secret de les deliberacions d'aquest òrgan o de les opinions i dels vots que cadascú hi emet.

El Govern pot constituir comissions en el seu si amb caràcter permanent o temporal per coordinar l'elaboració i l'execució de directrius i de disposicions, programar la política interdepartamental, examinar afers d'interès comú i preparar les reunions. Finalment, cal dir que els decrets emanats del Govern els han de signar el president i el conseller o els consellers corresponents i que els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de l'Administració de la Generalitat han de ser publicats al DOGC. Aquesta publicació és suficient a tots els efectes, per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes (art. 68.5 EAC).

2. Composició

El Govern de la Generalitat està format pel president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si s'escau, i els consellers (art. 68.2 EAC). Mentre que el president de la Generalitat és escollit pel Parlament, els consellers són nomenats i separats pel president.

L'Estatut d'autonomia, a l'article 69, preveu que el president o presidenta de la Generalitat, per decret, pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. Un cop nomenat, aquest és membre del Govern i té funcions pròpies d'acord amb la Llei, a més de les que li pugui delegar el president o presidenta (vegeu el Capítol I de la Llei 13/2008).

El cessament del president de la Generalitat comporta el del Govern, però aquest ha de continuar en funcions fins a la presa de possessió del nou president o presidenta. Els consellers estan sotmesos al mateix règim d'incompatibilitats que el president de la Generalitat, és a dir, el seu càrrec només és compatible amb el de diputat al Parlament de Catalunya, però, a diferència del president, els consellers no han de ser necessàriament diputats.

L'article 70 de l'EAC preveu un règim especial tant per al president o presidenta com per als consellers. Durant el seu mandat, no poden ser detinguts ni retinguts pels actes presumptament delictius comesos al territori de Catalunya, llevat del cas de delictes flagrants. La decisió sobre la inculpció, el processament i l'enjudiciament correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Si es tracta d'actes comesos fora de Catalunya, la responsabilitat s'exigeix en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

3. Atribucions i funcions

Llevat de la definició inicial que fa del Govern, l'article 68 de l'EAC no regula les seves funcions i atribucions, que trobem a l'article 26 de la Llei 13/2008, de 5 de novembre.

Les funcions del Govern de la Generalitat es poden agrupar en quatre blocs: funcions de direcció política, funcions executives, funcions legislatives i funcions d'intervenció en la defensa de la coherència de l'ordenament jurídic.

En primer lloc, correspon al Govern determinar les directrius de l'acció de govern. Per portar-les a terme, el Govern nomena i separa els alts càrrecs de la Generalitat, els representants de la Generalitat en els organismes econòmics, les institucions financeres i les empreses públiques de l'Estat i els membres del Consell de Garanties Estatutàries. Finalment, el Govern també aprova els convenis i acords de cooperació amb altres comunitats autònomes, que només requeriran l'aprovació prèvia del Parlament quan afectin competències legislatives. En la resta de casos, n'ha d'informar el Parlament (art. 178 EAC).

Pel que fa a les funcions executives, el Govern exerceix la potestat reglamentària i adopta les mesures reglamentàries requerides per a l'execució de les lleis aprovades pel Parlament de Catalunya, del dret de l'Estat, en allò que li correspongui, i dels tractats i dels convenis internacionals i per al compliment dels reglaments i de les directrius que se'n derivin, en allò que afecti les matèries atribuïdes a la competència de la Generalitat (en particular, pel que fa al dret comunitari).

Quant a les funcions legislatives, aprova els projectes de llei, n'autoritza la presentació al Parlament i acorda, si escau, de retirar-los. El Govern és qui elabora i aplica el pressupost de la Generalitat, i pot donar o denegar la conformitat a la tramitació de les proposicions de llei que impliquin un augment dels crèdits o una disminució dels ingressos pressupostaris. Finalment, dicta els decrets legislatius i els decrets llei. Aquesta darrera figura és una novetat de l'Estatut d'autonomia de 2006 que comporta la incorporació en les fonts del dret català d'aquesta disposició legislativa provisional que pot dictar el Govern en un cas de necessitat extraordinària i urgent i que requereix ser validada pel Parlament.

Per defensar la coherència de l'ordenament jurídic, el Govern pot acordar la interposició de recurs d'inconstitucionalitat contra les lleis i les disposicions amb força de llei de l'Estat, previ dictamen del Consell de Garanties Estatutàries. També pot promoure davant el Tribunal Constitucional conflictes de competència amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes, quan ho consideri oportú. D'altra banda, està facultat per presentar-se en els recursos i en les qüestions d'inconstitucionalitat que afectin Catalunya.

El Govern compta amb dos òrgans assessors: la Comissió Jurídica Assessora i el Consell de Treball, Econòmic i Social (art. 72 EAC).

V. El Consell de Garanties Estatutàries

1. Naturalesa i funcions

L'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 crea el Consell de Garanties Estatutàries com a institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat (art. 76 i 77). Aquest organisme fins ara es denominava Consell Consultiu, però gaudeix de més funcions. A diferència del Consell Consultiu, els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tindran caràcter vinculant quan es refereixin als projectes i a les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets reconeguts per l'Estatut (art. 76.4). Per tant, la nova institució ja no és només un òrgan d'assessorament, com el Consultiu, sinó que pot evitar que un precepte s'incorpori a l'ordenament jurídic si informa que és anticonstitucional o antiestatutari. Així mateix, els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor de l'Estatut, li poden demanar dictamen en

l'adaptació de la legislació al nou Estatut, si bé en aquest cas el dictamen no és vinculant (disposició transitòria primera EAC).

El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària, indispensable per actuar amb la màxima neutralitat, imparcialitat i independència dels òrgans legislatius, executius i judicials.

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableixi la Llei, en els casos següents:

- a) L'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut abans que el Parlament els aprovi.
- b) L'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de Llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets Llei sotmesos a convalidació del Parlament, així com dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern.
- c) L'adequació dels projectes i les proposicions de Llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix l'Estatut.

El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.

A banda dels supòsits enumerats, es poden ampliar per Llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix l'Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

2. Composició

El Consell de Garanties Estatutàries és format per membres nomenats pel president o presidenta de la Generalitat entre juristes de competència reconeguda, dues terceres parts dels quals a proposta del Parlament, per majoria de tres cinquenes parts dels diputats, i una tercera part a proposta del Govern.

Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han d'elegir, entre ells, el president o presidenta. Una Llei del Parlament regula la composició i el funcionament d'aquest Consell, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions.

L'avantprojecte de Llei del Consell de Garanties Estatutàries, que es troba actualment en tràmit en el Parlament, fixa que el Consell desenvoluparà les seves funcions mitjançant l'emissió de dictàmens de caràcter tecnicojurídic, emesos sempre a sol·licitud formal de part legitimada; per tant, no pot emetre dictàmens si no li són sol·licitats. Estaran legitimats per sol·licitar dictàmens, segons els supòsits, dos grups parlamentaris; una desena part dels diputats; el Govern; el Síndic de Greuges; els municipis i les vegueries i altres ens legitimats d'acord amb la Llei del Tribunal Constitucional. L'avantprojecte de Llei també preveu que el Consell tingui nou membres, xifra que augmenta en dos els que tenia el Consell Consultiu i endureix el règim d'incompatibilitats dels seus membres. Així, s'estableix que la condició de membre del Consell de Garanties és incompatible amb qualsevol mandat representatiu; amb càrrecs polítics o administratius; amb l'exercici d'un càrrec al servei d'un partit polític, d'un sindicat o d'una associació empresarial; amb l'exercici de les carreres judicial i fiscal i amb qualsevol activitat professional o mercantil.

Les úniques excepcions són determinats casos de docència universitària i recerca.

VI. El Síndic de Greuges

1. Naturalesa i funcions

El Síndic de Greuges és la institució que té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Aquesta definició va més enllà de la missió que tenia aquesta institució abans de l'aprovació de l'Estatut de 2006, i és deguda a la inclusió d'un catàleg de drets i deures de la ciutadania en l'Estatut. Per tant, la missió de defensar els drets fonamentals de la ciutadania recollits a la Constitució s'amplia als drets i deures previstos a l'Estatut.

L'àmbit de supervisió també s'ha ampliat i s'estén a l'activitat de l'Administració de la Generalitat, a la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen, a la de les empreses privades que gestionen serveis públics o compleixen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de manera concertada o indirecta, i a la de les altres persones amb un vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i amb les entitats públiques que en depenen. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen. Aquesta funció se li atribueix amb caràcter exclusiu al territori de Catalunya (art. 78 EAC). Cal tenir present que aquesta atribució en exclusiva, en detriment del Defensor del Poble, ha estat impugnada en els recursos d'inconstitucionalitat interposats contra l'Estatut.

El Síndic també ha vist ampliad les seves competències en gaudir de legitimitat per sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de Llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets Llei sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts per l'Estatut d'autonomia.

El síndic o síndica de Greuges du a terme les seves funcions amb criteris d'independència i objectivitat. És inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions. També gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

El síndic o síndica de Greuges presenta al Parlament un informe anual de la seva activitat.

El síndic o síndica de Greuges actua a partir de la queixa d'un particular o de certes

institucions o càrrecs. Pot tramitar o rebutjar les queixes, però en cap cas no pot realitzar l'acció investigadora quan la queixa es trobi pendent d'una resolució judicial. D'acord amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya, les administracions públiques de Catalunya i les entitats o persones a les quals supervisa, segons hem vist a l'apartat anterior, tenen l'obligació de cooperar amb el síndic o síndica. Per llei es regularan les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació. Una llei ha de regular l'estatut personal del síndic o síndica de Greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. Mentre no es dicti una nova llei, es regeix per la Llei 14/1984, de 20 de març.

2. Designació

El síndic o síndica de Greuges és elegit pel Parlament, amb una majoria de tres cinques parts dels seus membres. La Llei 14/1984, de 20 de març, estableix el procediment d'elecció. Disposa que s'elegeix entre els candidats presentats per una comissió del mateix Parlament. Si no s'assoleix la majoria especificada, es torna a iniciar el mateix procediment. Si, un cop transcorreguts tres mesos, cap candidat proposat no obté la majoria establerta, n'hi ha prou amb la majoria absoluta.

Per ser elegit síndic, s'ha de tenir la condició política de català, ser major d'edat i gaudir del ple ús dels drets civils i polítics. La condició de síndic o síndica és incompatible amb qualsevol mandat imperatiu, amb el compliment de funcions directives i afiliació a partits polítics, sindicats de treballadors i associacions empresarials, amb la de membre del Consell Consultiu de la Generalitat (Consell de Garanties Estatutàries) i del Tribunal Constitucional, amb qualsevol càrrec polític o funció administrativa de l'Estat, de les comunitats autònomes o de les corporacions locals, amb l'exercici de les carreres judicial, fiscal i militar i qualsevol activitat professional, mercantil i laboral.

El síndic o síndica és inamovible i només pot ser destituït i suspès per les causes que estableix la Llei (art. 79.2 EAC). La Llei 14/1984 disposa que per cessar per negligència notòria en el compliment de les obligacions i dels deures del càrrec, cal el vot de la majoria de les tres cinques parts dels membres del Parlament en un debat específic, en el qual el síndic o síndica té dret a assistir i a fer ús de la paraula abans de la votació. Altres causes de cessament són per renúncia, per transcurs del temps pel qual fou elegit, per mort, per pèrdua de la condició política de català, per incapacitat o per inhabilitació per a l'exercici dels drets polítics declarada per decisió judicial ferma i per condemna a causa de delictes dolosos per sentència ferma.

VII. La Sindicatura de Comptes

1. Naturalesa i funcions

La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya (art. 80 EAC).

És un òrgan que depèn orgànicament del Parlament i exerceix les seves funcions per delegació d'aquest amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

La Sindicatura de Comptes intervé a petició del Parlament o per iniciativa pròpia; cap més causa no pot originar una intervenció de la Sindicatura de Comptes.

L'Estatut d'autonomia de Catalunya preveu que la Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes estableixin, per mitjà d'un conveni, relacions de cooperació. El conveni haurà de preveure expressament els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Les funcions de la Sindicatura de Comptes es poden resumir en tres apartats:

La funció fiscalitzadora, que es pot dividir en la fiscalització de regularitat i el control d'economia, d'eficiència i d'eficàcia.

La funció consultiva, amb l'emissió de dictàmens i la resolució de consultes.

Les funcions en el terreny de l'enjudiciament comptable, delegades pel Tribunal de Comptes.

La fiscalització és el control que s'exerceix sobre l'activitat administrativa, i té com a finalitat la verificació de la utilització adient i eficaç dels fons públics, de la comptabilització correcta d'aquests fons, de la recerca d'una gestió rigorosa i de la regularitat de l'acció administrativa.

Les fiscalitzacions realitzades per la Sindicatura acaben amb l'emissió d'informes objectius i ponderats, que són lliurats tant als poders públics com directament al públic en general, per mitjà del Parlament. Aquests informes contenen observacions i recomanacions.

En l'exercici de les seves funcions, la Sindicatura de Comptes ha d'actuar amb submissió a l'ordenament jurídic i amb total independència respecte als òrgans i als ens públics subjectes a la seva fiscalització. Per això, la Sindicatura de Comptes té facultats per organitzar tots els afers relacionats amb el seu ordre intern i amb el seu personal. A més, per acomplir les seves competències, pot requerir la col·laboració i la cooperació de tots els ens a què hom s'ha referit.

Presenta una memòria anual de l'actuació que ha dut a terme al Parlament, on consten, si escau, les infraccions, els abusos o les pràctiques irregulars que haurà d'observar, la responsabilitat en què, a criteri seu, s'hagi incorregut i les mesures per exigir-la.

2. Composició

La Sindicatura de Comptes és formada per síndics designats pel Parlament per majoria de

tres cinquenes parts. Una vegada elegits, els síndics elegeixen entre ells el síndic o síndica major.

L'Estatut d'autonomia de Catalunya preveu que una llei reguli l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes. Actualment, les funcions de la Sindicatura estan regulades per la

Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes, modificada per la Llei 13/1991, de 4 de juliol.

La designació dels membres de la Sindicatura de Comptes de Catalunya es fa entre consellers del Tribunal de Comptes, magistrats, fiscals, censors jurats de comptes, funcionaris públics pertanyents a cossos per als quals s'exigeix titulació acadèmica superior, advocats i economistes i professors mercantils amb més de deu anys d'experiència; tots ells han de tenir una reconeguda competència professional.

Segons aquesta llei, la Sindicatura s'organitza mitjançant:

El Ple, integrat per set síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts i

nomenats per un període de sis anys. És l'òrgan suprem de la Sindicatura de Comptes, i li correspon adoptar totes les disposicions necessàries per complir els fins que té encomanats la institució.

La Comissió de Govern, formada pel síndic o síndica major i dos síndics més, que distribueix les tasques de la Sindicatura entre els seus òrgans.

El síndic o síndica major, que representa la Sindicatura de Comptes, n'exerceix el govern interior i gaudeix de vot de qualitat en cas d'empat al Ple.

El secretari o secretària general, que vetlla especialment per la redacció de les actes de sessions del Ple i de la comissió de Govern i elabora els avantprojectes de pressupostos i els de les memòries que s'han de sotmetre al Ple.

Atesa la naturalesa quasi jurisdiccional, per als síndics regeixen causes d'abstenció i recusació quan aquests tenen algun interès relacionat amb l'ens o l'afer, o són parents, o tenen amistat íntima o enemistat manifesta amb algun a de les persones cridades a retre comptes en el cas que estudia la Sindicatura de Comptes.

VIII. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya

1. Naturalesa

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) és l'autoritat independent de regulació de la comunicació audiovisual de Catalunya. Té com a finalitat vetllar pel compliment de la normativa aplicable als prestadors de serveis de comunicació audiovisual, tant els públics com els privats. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és una institució regulada a l'article 82 de l'Estatut, en el qual s'estableix que actua amb plena independència del Govern de la Generalitat en l'exercici de les seves funcions. Es va crear, però, molt abans, amb la Llei 2/2000, de 4 de maig, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, i a banda d'aquesta llei es regula per la llei marc del sector, la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya. Contra aquesta llei hi ha interposats diversos recursos d'inconstitucionalitat, pendents de sentència, i en primera instància el Tribunal Constitucional va suspendre l'aplicació de més de cinquanta articles. Aquesta suspensió ha estat aixecada llevat de la que recau sobre l'article 56 (que estableix la intransmissibilitat de llicències) i la disposició transitòria segona, atès que el Tribunal Constitucional considera que substitueix la fórmula concessional establerta per la legislació estatal per la llicència administrativa.

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya té com a principis d'actuació la defensa de la llibertat d'expressió i d'informació, del pluralisme, de la neutralitat i l'honestat informativa, així com de la lliure concurrència en el sector.

2. Competències

El Consell té competència plena sobre els prestadors de serveis audiovisuals d'àmbit autonòmic i local, independentment de quin sigui el sistema de difusió emprat, i també té competències sobre els continguts en les desconnexions per a Catalunya de les cadenes d'àmbit estatal.

La llei encomana al Consell de l'Audiovisual de Catalunya un seguit de funcions, que es poden classificar en els quatre àmbits següents: l'habilitació de títols, els continguts, l'autoregulació i l'arbitratge, i el reglamentari. Així, li correspon, entre les activitats més destacables:

Atorgar títols que habiliten per prestar el servei de comunicació audiovisual i garantir-ne el compliment de les condicions.

Vetllar pels continguts (per exemple, el compliment dels principis del pluralisme polític, social, religiós, cultural i de pensament, el pluralisme lingüístic i el compliment de la normativa sobre el català i l'aranès, la protecció dels infants i els adolescents i el compliment de la legislació sobre publicitat, i garantir el compliment de les missions de servei públic assignades als mitjans públics).

Emetre informes sobre els avantprojectes de llei relatius al sector audiovisual i informes a iniciativa pròpia, del Parlament o del Govern de la Generalitat, així com un informe anual sobre l'actuació del Consell i la situació del sistema audiovisual a Catalunya.

Promoure l'adopció de mesures de coregulació i d'autoregulació en el sector audiovisual, i exercir, a instàncies de les parts en conflicte, funcions arbitrals i de mediació.

Per tal de dur a terme les funcions encomanades, la llei atorga al Consell de l'Audiovisual de Catalunya una sèrie de potestats, de les quals destaquen les següents:

- Reglamentària: el Consell de l'Audiovisual de Catalunya pot aprovar disposicions reglamentàries que despleguin la legislació existent. S'anomenen *instruccions generals* i són vinculants per als prestadors de serveis de comunicació audiovisual.
- Sancionadora: el Consell de l'Audiovisual de Catalunya disposa de la potestat d'imposar les sancions previstes a la legislació sobre l'audiovisual.
- Inspector: el Consell de l'Audiovisual de Catalunya pot requerir informació i demanar la compareixença dels prestadors i distribuïdors de serveis de comunicació audiovisual.

3. Composició i organització

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és integrat per deu membres, nou dels quals són elegits pel Parlament de Catalunya a proposta, com a mínim, de tres grups parlamentaris, per una majoria de dos terços. L'altre membre, que n'és el president o presidenta, és proposat i nomenat pel Govern després d'escoltar l'opinió majoritària dels nou membres elegits pel Parlament. Els mandats són, en tots els casos, de sis anys, no renovables. Els membres del Consell estan sotmesos a un règim d'incompatibilitats que els impedeix tenir interessos, directes o indirectes, en empreses audiovisuals, de cinema, de vídeo, de premsa, de publicitat, d'informàtica, de telecomunicacions o d'Internet. L'òrgan de govern i de decisió del Consell és el Ple, format pel president, el vicepresident i els membres del Consell.

Punts clau:

- El Parlament de Catalunya és l'òrgan legislatiu de representació de la ciutadania de Catalunya. Consta de 135 escons.
- El president o presidenta de la Generalitat exerceix la més alta representació de la Generalitat i l'ordinària de l'Estat a Catalunya.
- El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix la política i l'Administració.
- El Consell de Garanties Estatutàries (abans Consell Consultiu) vetlla per l'adequació de les disposicions de la Generalitat a l'Estatut d'autonomia de Catalunya i a la Constitució.
- El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i l'Estatut d'autonomia de Catalunya.
- La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, la gestió econòmica i el control d'eficiència del sector públic de Catalunya.
- El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és l'autoritat independent de regulació de la comunicació audiovisual de Catalunya.

Bibliografia

López Guerra, L.; Espín, E. *Dret constitucional*. Vol. II, València, Tirant lo Blanch, 1995.
Albertí, E.; Aja, E.; Font, T.; Padrós, X.; Tornos, J. *Manual de dret públic de Catalunya*. 3a ed.,
Barcelona, Institut d'Estudis Autònoms, 2002.

Webgrafia

Institucions estatutàries
www.gencat.cat/
Consell de Garanties Estatutàries (vegeu Consultiu de la Generalitat de Catalunya)
www.cconsultiu.es/
Estatut d'autonomia de Catalunya
www.gencat.cat/estatut/
Sindicatura de Comptes
www.sindicatura.org/
Parlament de Catalunya
www.parlament-cat.es/
Síndic de Greuges de Catalunya
www.sindicgreugescat.org/
Consell Audiovisual de Catalunya
www.cac.cat/

5.- L'Organització Municipal. Especial referència a l'organització política (Alcalde, Tinents d'Alcalde, Regidors), executiva (el model de gestió gerencial), territorial (els districtes) i funcional (organismes autònoms i entitats públiques empresarials) de l'Ajuntament de Barcelona

Organització Política:

- **Alcalde:** És elegit pels regidors per majoria absoluta. És el president dels òrgans de govern, per la qual cosa, convoca, presideix les sessions i fixa l'ordre del dia. Com a Cap de l'Administració, assumeix la direcció, l'impuls, la inspecció dels serveis municipals, el comandament superior del personal i les despeses.
La Carta Municipal li permet delegar totes les seves atribucions a la Comissió de govern, als Regidors i als òrgans i càrrecs directius de l'administració executiva menys dos:
 - organització de l'administració executiva, nomenament i cessament de tinents alcalde i regidors de districte
 - dictar decrets i bans.
- **Tinents d'Alcalde:** actualment hi ha 5. Són els col·laboradors immediats, directes i permanents de l'Alcalde, el qual els nomena i revoca lliurement d'entre els regidors. Substitueixen l'Alcalde quan aquest és absent i exerceixen les atribucions que expressament ell els delega.
- **Regidors:** en l'actualitat 24 Regidors formen part de la Comissió de Govern, que és l'òrgan executiu municipal. Els Regidors poden exercir els càrrecs de:
 - Presidents de les Comissions del Consell Municipal: on tenen com a funció principal l'impuls polític, la direcció i el seguiment de l'àmbit propi de la Comissió que presideixen
 - Regidors Ponents: que realitzen propostes sobre les polítiques sectorials pel que fa a les matèries que tinguin atribuïdes.
 - Regidors i Presidents de Districte: podent exercir 3 càrrecs diferents:
 - Presidents dels Consells Municipals de Districte: exerceixen la presidència dels òrgans col·legiats de govern del Districte. Són nomenats i separats per l'Alcalde
 - Regidors de Districte: exerceixen facultats delegades per l'Alcalde en les matèries de competència del Districte (funcions executives)
 - Regidors adscrits al Districte: amb delegació de funcions del Regidor del Districte, el President del Consell de Districte o de l'Alcalde
- **El Ple – Consell Municipal:** El Consell Municipal és l'òrgan de màxima representació política dels ciutadans en el govern de la ciutat.
Està integrat per la totalitat dels regidors (41) i presidit per l'Alcalde. Estableix les línies d'actuació municipal, resol les qüestions més importants amb funcions de tipus constitutiu, planificador, reglamentari i fiscalitzador de la funció executiva.
Funciona en Plenari i en Comissions i es reuneix un cop al mes en sessió ordinària.
La Carta Municipal li atribueix les següents funcions:
 - impulsar i controlar el funcionament dels altres òrgans de govern
 - relacionar, delegar i/o transferir competències o funcions amb altres administracions
 - decidir sobre els trets característics i definidors del municipi, com ara el terme municipal, l'escut, el segell i la bandera
 - aprovar i modificar el reglament orgànic i les ordenances
 - aprovar els plans i programes generals d'actuació municipal
 - aprovar plans i normatives urbanístiques
 - aprovar els pressupostos i comptes de la corporació municipal i la gran contractació
- **Comissió de Govern:** és l'òrgan col·legiat de govern executiu municipal. El formen l'Alcalde, Tinents d'alcalde i els 24 regidors nomenats per l'Alcalde. Exerceix les funcions que li encomana expressament la Carta Municipal i les que li delegui l'Alcalde. Examina i informa dels assumptes de l'ordre del dia del Consell Municipal. Es reuneix un cop al mes amb convocatòria prèvia de l'Alcalde. Les àrees de govern són 6:
 - Benestar i Cohesió Territorial
 - Medi Ambient
 - Hisenda i Promoció econòmica
 - Habitatge, Urbanisme i Règim Interior
 - Acció Social i Ciutadania
 - Prevenció, Seguretat i Mobilitat

- Comitè de Govern: presidit per l'Alcalde, assumeix l'anàlisi i decisió política abans de la definició prèvia a la seva consideració per part de la Comissió de Govern i el Consell Municipal. Les seves funcions principals són la política d'inversions i subvencions, la supervisió de la gestió municipal i el seguiment del programa d'actuació municipal (PAM) i de les mesures de govern.
 - Junta de Portaveus: està integrada per regidors portaveus dels grups municipals, presidida per l'Alcalde o Tinent d'Alcalde en qui delegui. Els acords de la Junta de Portaveus s'han d'adoptar per vot ponderat. La Junta coneixerà els assumptes tractats en les Comissions del Consell Municipal, que hagin de ser sotmesos a l'aprovació del Ple. La Junta serà informada dels assumptes que siguin competència de la Comissió de Govern per delegació del Consell Plenari.
 - Comissions del Consell Municipal: assumeixen competències decisòries i de control i les pròpiament informatives. La composició ha de ser proporcional al nombre de regidors que cada grup municipal té al plenari del Consell Municipal. Entre les seves funcions destaquen:
 - Dictaminen sobre els assumptes que han de sotmetre al plenari del Consell Municipal, tot i que no són vinculants
 - Impulsen, controlen i fiscalitzen l'activitat dels òrgans de l'administració municipal executiva, i fan el seguiment periòdic de l'execució del PAM en relació amb les matèries de la seva competència.
 - Autoritzen i adjudiquen determinats contractes administratius i privats
 - Fan l'aprovació inicial d'ordenances i reglaments relatius al seu àmbit.
- Actualment hi ha 8 Comissions:
- Presidència, Territori i Funció Pública
 - Hisenda i Pressupostos
 - Urbanisme, Infraestructures i Habitatge
 - Promoció Econòmica, Ocupació i Coneixement
 - Sostenibilitat, Serveis Urbans i Medi Ambient
 - Cultura, Educació i Benestar Social
 - Acció Social i Ciutadania
 - Seguretat i Mobilitat

Organització executiva:

Està encapçalada pel Gerent Municipal i formada per gerències sectorials i òrgans integrats en la personalitat jurídica única de l'Ajuntament que tenen un model de direcció gerencial i estan sotmesos a les normes reglamentàries i de procediment pròpies de les administracions públiques. També està formada per òrgans dotats de personalitat jurídica diferenciada que s'han creat o estan participats pel Consistori, per raons d'eficàcia en la gestió dels serveis o activitats, són els organismes autònoms, les societats municipals i les empreses mixtes.

- Gerent municipal: és un òrgan unipersonal. Les seves funcions són les d'impulsar el compliment del PAM i coordinar la gestió administrativa o tècnica de les diferents gerències sectorials i de districte, d'acord amb les directrius rebudes de l'Alcalde.
- Gerències sectorials: cada sector i cada districte està dirigit per un Gerent que és nomenat per l'Alcalde. Treballa amb una estructura organitzativa de suport i disposa dels recursos necessaris per desenvolupar la seva funció.

Els gerents disposen d'autonomia en l'organització i gestió operativa dels serveis. Són responsables de la gestió i execució dels programes aprovats pels òrgans de govern. Assumeixen la gestió, l'administració econòmica i el personal.

En l'actualitat existeixen 9 Gerències sectorials:

- Gerència de Serveis Generals i Coordinació Territorial
- Gerència d'Acció Social i Ciutadania
- Gerència de Medi Ambient
- Gerència de Prevenció, Seguretat i Mobilitat
- Gerència d'Urbanisme i Infraestructures
- Gerència de Promoció Econòmica
- Gerència de Finances
- Gerència de Recursos Humans i Organització
- Gerència d'Educació, Cultura i Benestar

Organització territorial i funcional:

La descentralització es basa en la necessitat d'apropar l'Administració i les seves decisions al ciutadà. L'ens descentralitzat assumeix la titularitat de la competència i de la desconcentració. Hi ha 2 classes de descentralització:

- funcional: quan es realitza en favor d'un ens instrumental creat per la mateixa Administració que transfereix la competència.
- territorial: quan la transferència de la titularitat es produeix entre ens territorials.

Descentralització territorial:

La divisió actual de Barcelona en Districtes va ser establerta per acord del Consell Plenari el 18 de gener de 1984. Els 10 districtes territorials són: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.

Jurídicament els districtes municipals són òrgans de desconcentració de la gestió. Són l'administració perifèrica de l'Administració municipal. Això està recolzat en l'art. 24 de la Llei 7/1985 (LBRL) i l'art. 58 de la Llei 8/1987 (LMRLC) que defineixen els districtes com a òrgans territorials de gestió desconcentrada, faciliten la participació ciutadana en la gestió dels afers locals i fan més eficaç la gestió.

L'existència d'aquesta desconcentració de la gestió i de la descentralització de la participació ciutadana, obeeix a 2 raons:

- necessitat d'apropar l'Ajuntament als ciutadans per augmentar-ne l'eficàcia i agilitzar la gestió.
- exigència democràtica de facilitar la participació ciutadana.

Característiques dels districtes:

- Són òrgans territorials amb una organització i atribucions específiques i amb un àmbit territorial determinat. Tenen l'organització, funcions i competències conferides per l'Ajuntament. No són entitats amb personalitat jurídica pròpia.
- Són òrgans de gestió i poden dictaminar actes administratius que vinculen als ciutadans.
- Les seves atribucions són de gestió.
- La seva creació és potestativa de l'Ajuntament.

Organització dels districtes:

1. Consell de Districte: òrgan de representació i participació col·lectiva del Districte. Entre les seves atribucions destaquen:
 - Aprovar el reglament intern, d'organització i funcionament del Districte
 - Proposar l'aprovació d'instruments d'ordenació urbanística
 - Aprovar el Programa d'actuació del Districte
 - Elaborar estudis sobre les necessitats del Districte
 - Control i fiscalització dels òrgans del Districte
2. President del Consell de Districte: nomenat i separat per l'Alcalde d'entre els regidors, a proposta del Consell de Districte.
 - Representen l'Ajuntament i el Districte en la demarcació del Districte
 - Convoquen, presideixen i estableixen l'ordre del dia de les sessions del Consell de Districte
 - Vetllar pel correcte desenvolupament de les sessions del Consell de Districte
 - Sotmetre al Consell de Districte el projecte de reglament intern
 - Impulsar els serveis i les obres que es facin en l'àmbit del Districte
3. Regidor de Districte: nomenat directament per l'Alcalde.
 - Dirigir l'administració del Districte i exercir la direcció del personal adscrit
 - Inspeccionar els serveis i les obres
 - Disposar despeses, autoritzar i ordenar pagaments i retre comptes.
 - Vetllar per la protecció ciutadana del Districte
 - Executar els acords dels òrgans col·legiats del Districte
 - Convocar i presidir la Comissió de Govern del Districte
 - Representar els interessos del Districte en els òrgans municipals
4. Comissió de Govern: és l'òrgan executiu que assisteix al Regidor de Districte en la direcció del govern. Està formada pel Regidor que actuarà de President i un mínim de 5 consellers.
5. Comissions i òrgans consultius de participació:
 - Comissions consultives de govern
 - Consell ciutadà del Districte
 - Comissions de treball

Competències dels Districtes:

- Competències de gestió
- Competències en matèria de participació ciutadana:
 1. fomentant les relacions de l'Ajuntament amb les entitats i la ciutadania
 2. informant a la ciutadania de l'activitat municipal
 3. informant a tots els altres òrgans municipals, l'eficàcia dels serveis municipals prestats, les circumstàncies col·lectives o personals dels ciutadans.

Descentralització funcional:

L'Ajuntament de Barcelona compta amb una sèrie d'entitats amb personalitat jurídica pròpia, que per acord del Consell Municipal ha creat per al desenvolupament de serveis de manera especialitzada i conforme amb una normativa més flexible.

1. Organismes autònoms i instituts: Impliquen la transferència de competències a un ens no territorial. Estan sotmesos al règim administratiu. Són constituïts pel Plenari del Consell Municipal que aprova els seus estatuts i estableix el règim de les relacions entre l'organisme autònom o institut i l'Ajuntament. Tenen personalitat jurídica pròpia, poden desenvolupar amb autonomia funcional les seves activitats, tenen el seu patrimoni i el personal i el pressupost s'integra en el de l'Ajuntament.
 - IMEB
 - IMH
 - IMI
 - I Mercats
 - I Paisatge Urbà i Qualitat de Vida
 - I Persones amb discapacitat (IMD)
 - IMU
 - Fundació Mies Van der Rohe
2. Entitats públiques subjectes a Dret Privat: Estan regides parcialment pel dret privat pel seu caràcter comercial, industrial, financer o anàleg.
 - ICUB
 - I BCN Esports
 - I Parcs i Jardins
 - Patronat de l'Habitatge
3. Societats mercantils: adopten la forma de societat anònima. Poden tenir capital íntegrament municipal o capital mixt. Les societats mercantils principals són:
 - SPM Barcelona Activa, S.A.
 - SPM Barcelona Gestió Urbanística, S.A. (BAGURSA)
 - SPM Informació i Comunicació de Barcelona, S.A. (ICB)
 - SPM Barcelona Infraestructures Municipals, S.A. (BIM)
 - Barcelona Serveis Municipals, S.A.

En les Societats de capital mixt, el control de l'Ajuntament dependrà del seu percentatge de participació en el capital social:

- Clavegueram de Barcelona, S.A.
- Foment de Ciutat Vella, S.A.
- Proeixample, S.A.
- Serveis Funeraris de Barcelona, S.A.
- Tractament i Selecció de Residus, S.A.

Webgrafia:

www.bcn.cat

6. La Generalitat de Catalunya. Organització administrativa. Els organismes autònoms. Les empreses públiques.

Esquema

I. Introducció

II. L'organització administrativa de la Generalitat de Catalunya

III. Els organismes autònoms

IV. Les empreses públiques

I. Introducció

Amb el reconeixement del dret d'autonomia que estableix l'article 2 de la CE i l'assumpció de competències per part de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, a l'article 10.1.1 del règim jurídic i sistema de responsabilitat de l'Administració de la Generalitat i dels ens públics que en depenguin, s'estableixen les bases de competència per a la regulació de l'organització administrativa de la Generalitat de Catalunya.

D'una banda, hi ha l'administració territorial (òrgans centrals i perifèrics) i, de l'altra, l'administració institucional, previstes a la Llei 13/1989 de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat.

A més, s'ha de tenir present l'empresa pública, com a instrument que pot utilitzar la Generalitat per executar les funcions de la seva competència.

II. L'organització administrativa de Catalunya

Hi ha dues lleis principals sobre el disseny de l'estructura de l'Administració catalana: la Llei 3/1982, de 23 de març, del Parlament, el president i el Consell Executiu de la Generalitat, i, sobretot, la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. A la primera, hi ha un capítol dedicat a l'organització de les conselleries o departaments, i a la segona, hi ha un títol, el primer, dedicat a l'organització administrativa.

L'Administració de la Generalitat està integrada per les conselleries o departaments en què s'organitza el Govern; funciona amb personalitat jurídica única i té la capacitat necessària per al compliment de les seves finalitats.

Al capdavant de cada departament, hi ha un conseller. Els consellers, d'una banda, són titulars i caps superiors del seu respectiu departament administratiu i, de l'altra, són membres, juntament amb el president, del Consell Executiu o Govern.

Cada departament introdueix una estructura interna relativament específica. L'estructura orgànica de cada departament es fixa per decret del Govern.

Com a cap del seu departament, el conseller:

- Representa, dirigeix i organitza el seu departament.
- Proposa al Consell avantprojectes de llei i projectes de decrets.
- Exerceix la potestat reglamentària.
- Proposa al Govern el nomenament i la separació dels alts càrrecs.
- Nomina i separa els alts càrrecs del departament.
- Resol els conflictes d'atribucions que s'hi produeixin.
- Resol recursos i reclamacions.

- Autoritza despeses i signa contractes.
- Realitza qualsevol altra funció que li confereixi la legislació o que li sigui delegada pel president.

La Llei 1/200, de 30 de març, que modifica l'article 9 de la Llei 13/1989 de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, faculta la presidència de la Generalitat per crear i determinar el nombre, la denominació i la competència dels departaments de la Generalitat, i també faculta el Govern per determinar el règim de relacions o l'adscripció d'altres òrgans, que abans era regulat per normes amb rang de llei.

Així doncs, el nombre de departaments pot variar en funció de cada Govern.

Actualment, els departaments són:

- Presidència.
- Relacions Institucionals i Participació.
- Política Territorial i Obres Públiques.
- Justícia.
- Interior.
- Economia i Finances.
- Governació i Administracions Públiques.
- Educació.
- Cultura.
- Salut.
- Agricultura, Ramaderia i Pesca.
- Treball i Indústria.
- Comerç, Turisme i Consum.
- Benestar i Família.
- Medi Ambient i Habitatge.
- Universitats, Recerca i Societat de la Informació.

Cada departament té una secretaria general i s'estructura en serveis, que es poden agrupar en direccions generals.

Cadascun té les delegacions territorials corresponents que configuren l'Administració perifèrica de la Generalitat de Catalunya. Cal destacar les delegacions territorials del Govern a les demarcacions de Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i les Terres de l'Ebre. Són òrgans superiors de la Generalitat de Catalunya el president de la Generalitat, el Govern, les comissions que es constitueixen en el si del Govern i els consellers.

Segons la Llei 13/1989, es consideren càrrecs de l'Administració pública els secretaris generals, els directors generals i els seus assimilats: secretaris sectorials, secretari general adjunt, directors de serveis, delegats territorials del Govern i director del gabinet jurídic de la Generalitat.

Per decret del Govern, es creen, modifiquen o suprimeixen les secretaries sectorials, la secretaria general adjunta, les direccions de serveis i els altres òrgans actius fins a la secció (direccions generals, subdireccions generals i serveis).

Per ordre del conseller, es creen, modifiquen i suprimeixen els negociats.

A banda dels òrgans actius esmentats, hi ha òrgans de caràcter consultiu, com la comissió jurídica assessora.

III. Els organismes autònoms

Al costat de l'Administració territorial de la Generalitat, hi ha un conjunt d'entitats i organismes amb personalitat jurídica pròpia que configuren l'Administració institucional. L'Administració institucional està al servei de l'Administració territorial i té un seguit de funcions específiques i determinades.

La Llei 13/1989 de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, a l'article 1, afirma: «Aquesta llei té per objectiu establir el règim jurídic de l'Administració pública de la Generalitat i s'aplica a la seva organització i a la dels seus organismes autònoms».

Els organismes autònoms són un tipus d'administració institucional que tenen personalitat jurídica, pressupostos i funcions propis.

A Catalunya, la creació d'organismes autònoms respon a diversos factors. D'una banda, en rebre els serveis transferits des de l'Estat, les comunitats autònomes s'han hagut de dotar d'organismes autònoms que duguin a terme els serveis i les funcions transferits. De l'altra, en la creació d'organismes autònoms s'ha vist un mitjà per agilitar i flexibilitzar l'actuació administrativa, perquè la seva activitat se subjecta, totalment o parcialment, al dret privat.

Els organismes autònoms poden tenir caràcter administratiu o bé caràcter comercial, financer o industrial (aquest darrer, en l'àmbit d'aplicació de la Llei 4/1985, de 29 de març, de l'Estatut de l'empresa pública catalana, del qual es parla a l'epígraf següent) i la creació d'aquests organismes s'ha de dur a terme, o ha d'estar autoritzada, per llei del Parlament, que en determinarà les funcions, els recursos econòmics, les bases de l'organització i el règim jurídic.

Un cop establerts aquests elements pel Parlament mitjançant llei, correspon al Govern desplegar-ne l'organització i el règim jurídic, aprovar-ne els estatuts corresponents i determinar l'adscripció a un departament. El conseller i el secretari general del departament al qual s'adscriuin tindran potestats de direcció i inspecció sobre l'organisme autònom.

Dins l'estructura interna de l'organisme autònom, hi ha un òrgan col·legiat, amb un president i uns membres. El president pot ser un conseller i entre els membres hi ha alts càrrecs de l'Administració, representants d'interessos socials i econòmics i organitzacions representatives de les entitats locals.

IV. Empreses públiques

L'article 54 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya autoritza expressament la Generalitat per constituir empreses públiques. La determinació del seu estatus jurídic correspon essencialment a les lleis i les normes de creació i regulació d'aquestes entitats. Aquesta normativa haurà de respectar, en tot cas, les previsions contingudes al text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya (Decret legislatiu 9/1994, de 13 de juliol) i a la Llei 4/1985, de 29 de març, de l'estatut de l'empresa pública catalana.

Les empreses públiques es caracteritzen per la realització d'activitats econòmiques, industrials o financeres (element material) i per la dependència o vinculació a la Generalitat i la utilització de formes de dret privat o el règim jurídic privat (element organitzatiu). L'empresa pública pot prendre la forma d'organisme autònom comercial, industrial o financer o, com s'especifica a l'article 1 de la Llei 4/1985, de 28 de març, pot adoptar altres categories:

a) Les empreses de la Generalitat, les quals se subdivideixen en:

- Entitats de dret públic sotmeses al dret privat.
- Societats civils o mercantils, amb participació majoritària de la Generalitat, dels seus organismes autònoms o de les societats en què la Generalitat o els seus organismes tenen també participació majoritària.

b) Societats civils o mercantils vinculades a la Generalitat, és a dir, les que són gestores de serveis públics de què és titular la Generalitat o les que hi han subscrit convenis, i en les quals té la facultat de designar tots o una part dels òrgans de direcció, o de participar-hi directament o indirectament, com a mínim, en el 5 % del capital social.

Punts clau

- El reconeixement del dret d'autonomia i la potestat organitzativa de la Generalitat de Catalunya implica la seva organització administrativa.
- S'ha de diferenciar l'administració territorial, que s'organitza en departaments, i alhora en òrgans centrals i perifèrics, i l'administració institucional.
- La participació de la Generalitat de Catalunya en el sector econòmic es fa mitjançant les diverses formes d'empresa pública.

Bibliografia

- Aguado Cudola, Vicenç; Madrid Fortuna, M. Teresa. La normativa de l'empresa pública de les comunitats autònomes: tendències actuals. Barcelona, Institut d'Estudis Autònoms, 1991. (Quaderns de Treball; 34)
- Darnaculleta Gardella, Mercè. «Reflexions sobre l'exercici de la potestat organitzativa en l'àmbit de les personificacions instrumentals: anàlisi de l'aplicació de la Llei 4/1985, de 29 de març, de l'Estatut de l'Empresa Pública». Autonomies, Revista Catalana de Dret Públic núm. 23 (juny 1998), pàg. 257-279.
- Florensa Palau, Maria Lluïsa. «L'organització futura de l'administració de la Generalitat». Seminari sobre perspectives administratives de les entitats subestats, juny 1990, pàg. 143-158.
- Florensa Palau, Maria Lluïsa. «La modernització de la gestió administrativa a la Generalitat de Catalunya». Autonomies, Revista Catalana de Dret Públic, núm. 18 (juliol 1994), pàg. 13-40.
- Font Llovet, Tomàs. L'administració institucional de les Comunitats Autònomes:

Notes sobre la Generalitat de Catalunya. Estudi jurídic de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, 1981, pàg. 99-130.

- Ramió Matas, Carles. «Características de la Administración de las comunidades autónomas: La estructura administrativa. El caso de la Administración de la Generalitat de Catalunya». Revista Vasca de Administración Pública, núm. 42 (maig-agost 1995), pàg. 109-159.

Webgrafia

- Generalitat de Catalunya
<http://www.gencat.net>
- Administració Oberta de Catalunya
<http://www.cat365.net>

7.- La Carta Municipal. Principals característiques i contingut.

La Carta Municipal de Barcelona (Llei 22/1998, 30 desembre) conté la filosofia del desplegament de les competències municipals. En el Preàmbul es contextualitza la potenciació de les competències municipals en el marc d'una col·laboració institucional positiva. I en el Títol Preliminar, l'art. 2 convida a l'Ajuntament a promoure activitats d'interès comú amb altres ciutats, especialment les adjacents, amb altres administracions públiques, amb institucions i organismes europeus i internacionals.

Contingut:

Es compon de Preàmbul, Títol Preliminar, els següents Títols fent un total de 141 articles:

- Títol I: Organització del govern municipal
- Títol II: Els districtes
- Títol III: Potestat normativa municipal
- Títol IV: Participació ciutadana i drets dels veïns
- Títol V: Organització municipal executiva
- Títol VI: Competències municipals
- Títol VII: Procediment arbitral en matèria de consum
- 2 Disposicions transitòries
- 1 Disposició Final

Característiques:

La Carta Municipal és l'expressió del règim municipal especial que s'aplica. En el Preàmbul de la Carta, s'intenta reforçar l'autonomia de Barcelona i té com a finalitat bàsica la de servir a una gestió administrativa eficaç i propera als ciutadans, d'una descentralització més forta, d'una potenciació de les competències municipals en el marc d'una col·laboració institucional positiva i d'una millora de la qualitat dels serveis de la ciutat que es correspongui amb les necessitats i les ambicions dels ciutadans. Cal esmentar els següents aspectes més destacats:

1. Proposa avançar cap a un model de govern local més adaptat a les necessitats d'una gran ciutat. Per això, cal afrontar 3 objectius de forma paral·lela i simultània:
 - a. Desenvolupar la democràcia local que suposa la consolidació del model de descentralització del govern de la ciutat i la consolidació i millora dels mecanismes de participació ciutadana. Cal destacar la gestió cívica de competències municipals, mitjançant la qual, entitats cíviqes i no lucratives exerceixen o participen en la gestió de serveis públics. La Carta crea el Consell de Ciutat, com a òrgan de debat del programa d'actuació i dona carta de naturalesa legal a un conjunt de consells sectorials.
 - b. Enfortir el control democràtic de l'acció de govern, que dona pas a una nova definició del Consell Municipal com l'òrgan de màxima representació política dels ciutadans en el govern de la ciutat.
 - c. Les millores de governabilitat es centren en la delimitació de competències entre el Consell Municipal i els òrgans de l'executiu municipal.
2. La Carta ha creat nous marcs jurídics per a la intervenció pública local, per adequar la seva capacitat de resposta a nous reptes exigits pels canvis produïts en la societat urbana. Entre d'altres: la regulació de l'obligació dels propietaris d'edificis de mantenir les façanes en bon estat de conservació, incrementant les possibilitats d'intervenció municipal en aquest camp. Cal fer esment de 2 preceptes de gran importància pel que fa a l'enfortiment jurídic de l'autonomia del govern de la ciutat:
 - a. Desenvolupament normatiu de la mateixa Carta en que atribueix a l'Ajuntament la matèria d'organització, obres, activitats i serveis municipals. La novetat d'aquest article suposa que el ROAS passaria a ser supletori dels eventuals reglaments municipals en aquestes matèries.
 - b. La legitimació de l'Ajuntament per recórrer directament davant el Tribunal Constitucional, les lleis estatals i autonòmiques que contravenen l'autonomia local.
3. El títol més important és el relatiu a les competències municipals. Fruit del consens amb la Generalitat neix la institució del consorci legal, ens que participen les dues administracions per portar a terme la seva prestació de forma conjunta. Es preveuen els Consorcis d'Habitatge, Serveis Socials i Educació i la creació d'un ens personalitzat de Salut Pública dependent del Consorci Sanitari de Barcelona. En el tema competencial les regulacions més remarcables són:
 - a. En matèria d'urbanisme s'estableix que l'Ajuntament aprovarà la totalitat del planejament amb rang inferior al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Es crea la Subcomissió d'Urbanisme de Barcelona, que aprova definitivament el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
 - b. L'Ajuntament participarà en els òrgans de representació de les caixes d'estalvi amb representació al municipi.
 - c. En l'ensenyament universitari, es regula la presència de la ciutat en els consells socials de les universitats que tenen centres a BCN.
 - d. En matèria d'educació, s'atribueixen al Consorci, la programació i distribució territorial dels centres docents i la gestió de tots els centres públics d'educació infantil, primària i secundària obligatòria.

4. La descentralització territorial: es fa una regulació molt completa dels districtes, que són definits com a òrgans territorials per a la desconcentració de la gestió i la descentralització de la participació ciutadana.
5. Potestat normativa municipal: La Carta classifica les normes municipals en reglaments (contingut organitzatiu), ordenances (contingut normatiu en relació amb la societat), decrets de la Comissió de Govern, decrets d'Alcaldia i bans.

8.- L'Agència de Salut Pública de Barcelona. Òrgans de Govern. Funcions i competències

ESTATUTS DE L'AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE BARCELONA

TÍTOL PRIMER

Naturalesa i finalitat de l'Agència.

Article 1.

1.1. L'Agència de Salut Pública de Barcelona és un organisme autònom, amb personalitat jurídica pròpia i patrimoni independent, creat pel Consorci Sanitari de Barcelona, en virtut del mandat conferit per la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta Municipal de Barcelona, per a l'acompliment de les finalitats que es determinen en els presents estatuts i en l'article 105 de la Carta Municipal de Barcelona, sens perjudici del que s'estableix en la disposició addicional segona d'aquests estatuts.

1.2. L'Agència de Salut Pública de Barcelona es constitueix amb els centres i els serveis de l'Institut Municipal de Salut Pública de Barcelona, creat el 19 de juny de 1996 per l'Ajuntament de Barcelona com a organisme autònom municipal i adscrit al Consorci Sanitari de Barcelona (en endavant Consorci), en virtut de l'acord del Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona de 27 d'abril de 2001 i del conveni subscrit entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona el 31 de maig de 2001.

1.3. L'Agència de Salut Pública de Barcelona comptarà amb els serveis de salut pública que li adscriu l'Administració de la Generalitat, en el marc de les funcions que la Carta Municipal de Barcelona i els present estatuts estableixen.

1.4. L'Agència es regirà per aquests Estatuts i per les normes que a tal efecte dicti el Consorci, i en el que no preveuen aquells i aquestes per les disposicions de règim local i autonòmic que siguin d'aplicació.

Article 2.

Finalitats i objectius de l'Agència.

2.1. Constitueix la finalitat de l'Agència de Salut Pública la direcció i la gestió dels centres i serveis de salut pública de la ciutat de Barcelona, a què es refereixen els apartats 2 i 3 de l'article 1 d'aquests Estatuts.

2.2. Per aconseguir aquesta finalitat, i en el marc de les previsions del Pla de Salut de Catalunya, l'Agència assumirà les funcions de conèixer l'estat de salut de la població i els seus determinants, desenvolupar polítiques per a millorar-lo, i garantir la prestació de serveis. Aquestes funcions es desenvoluparan en els àmbits de la protecció i la promoció de la salut, la vigilància epidemiològica, i

l'atenció als drogodepenents.

2.3. En desenvolupament d'aquestes funcions en aquests àmbits, correspon a l'Agència de Salut Pública la prestació dels serveis següents:

a) Sistemes d'informació sanitària. Recollida i anàlisi de les dades relacionades amb la salut i els seus determinants (registre de malalties, enquestes poblacionals, estadístiques vitals, etc), així com l'elaboració de projeccions i la valoració de necessitats, a més de l'anàlisi d'intervencions i serveis i la seva accessibilitat, efectivitat i eficiència.

b) Vigilància epidemiològica a la ciutat de Barcelona, i el control de malalties transmissibles i de brots de qualsevol causa, amb les intervencions apropiades.

c) Prevenció i promoció de la salut. Això inclou la garantia de la prestació i/o coordinació de determinats serveis preventius de caire clínic i personal (vacunacions, cribatges, prevenció de les drogodependències) o en entorns o col·lectius que precisen intervencions (laboral, escoles, immigració, etc).

d) Atenció a les drogodependències, amb la gestió de recursos ambulatoris, de reducció de risc, mòbils, i residencials.

e) Seguretat i higiene dels aliments, cobrint el control sanitari de la distribució i el subministrament d'aliments i begudes i altres productes directament o indirectament relacionats amb el consum humà, i també els mitjans de transport, el control del compliment de les reglamentacions tecnosanitàries en relació amb els productes de vendes no sedentàries, el control sanitari dels centres d'alimentació, i el control sanitari en l'àrea d'higiene alimentària, escorxadors i indústries del terme municipal.

f) Control de zoonosi i vectors, incloent els aspectes sanitaris relacionats amb els animals de companyia.

g) Altres activitats de protecció de la salut, incloent el control sanitari dels aspectes ambientals amb rellevància per a la salut, l'avaluació de l'impacte del medi sobre la salut de les persones, la seva vigilància, i la proposició de mesures preventives o correctores.

h) Laboratori de salut pública, garantint la disponibilitat de les determinacions analítiques de recolzament a les activitats de salut pública.

i) La coordinació i l'enllaç dels serveis de salut pública amb els altres serveis sanitaris i els altres serveis públics a la ciutat, incloent el suport a la coordinació d'activitats i recursos sanitaris, en ordre a facilitar la planificació i la programació, així com l'impuls a la informació i la participació ciutadana en totes les activitats que puguin incidir en la salut a la ciutat.

j) Totes aquelles que estiguin directament o indirectament relacionades amb les finalitats esmentades i que acordi el Consorci Sanitari de Barcelona. En qualsevol cas, l'Agència de Salut Pública

podrà prestar els serveis o projectes sol·licitats per altres agents, sempre que aquests aportin un finançament suficient per a subvenir el seu cost.

Article 3.

Per aconseguir el seu objectiu, sense perjudici de les funcions tuitives reservades als òrgans de govern del Consorci, l'Agència estarà facultada per:

- a) Fer totes les actuacions que estiguin directament i indirectament relacionades amb les finalitats esmentades anteriorment i que es derivin de l'aplicació de la normativa vigent.
- b) Administrar el seu patrimoni així com els béns que li hagin estat adscrits.
- c) Adquirir, posseir, alienar i arrendar béns mobles i immobles, acceptar herències, llegats i donacions amb els requisits i les limitacions que estableix la legislació vigent.
- d) Obtenir subvencions i altres ajudes d'entitats públiques o de particulars.
- e) Contractar personal, obres, serveis i subministraments.
- f) Prestar garanties i avals
- g) Aprovar la seva pròpia organització interna.
- h) Exercitar accions judicials i administratives.
- i) Realitzar tota mena d'actes i negocis jurídics congruents amb la finalitat de la institució.
- j) Percebre les quantitats que s'estableixin per la prestació dels serveis atribuïts a l'Agència.
- k) Atorgar premis, beques, subvencions i dur a terme aquelles accions de foment que es considerin oportunes, així com establir convenis i contractes amb tota mena de persones i/o entitats públiques i privades.
- l) I qualsevol altra que li sigui encomanada pel Consorci, en relació als objectius de l'Agència.

Article 4

4.1. L'Agència de Salut Pública de Barcelona tindrà el seu domicili social a Barcelona, Plaça Lesseps, núm. 1

4.2. El canvi de domicili haurà de ser autoritzat pel Consorci.

TÍTOL SEGON

Òrgans de govern i atribucions

CAPÍTOL PRIMER

Òrgans de govern de l'Agència.

Article 5

Els òrgans de govern de l'Agència de Salut Pública de Barcelona són:

- a) Junta de Govern.
- b) President.
- c) Vice-president.
- d) Comissió Executiva
- e) Conseller-delegat
- e) Gerent

CAPÍTOL SEGON

La Junta de Govern.

Article 6

6.1. La Junta de Govern assumeix el govern i la gestió superior de l'Agència

6.2. La Junta de Govern està integrat per:

- a) Quatre membres en representació de l'Ajuntament de Barcelona, nomenats per l'Alcalde.
- b) Tres membres en representació de la Generalitat de Catalunya, nomenats pel conseller de Sanitat i Seguretat Social.
- c) Un membre en representació dels treballadors de l'Agència nomenat per l'òrgan de representació de què s'hagin dotat.

6.3. Dels nomenaments dels membres de la Junta de Govern se'n donarà compte a la Comissió Permanent del Consorci.

6.4. Assistirà a les sessions de la Junta el secretari, amb veu però sense vot, llevat que en sigui membre, cas en què tindrà veu i vot. També hi assistirà el gerent amb veu però sense vot.

6.5. El President podrà autoritzar l'assistència a les reunions de la Junta dels assessors que consideri pertinents els quals podran participar en les deliberacions, amb veu però sense dret a vot.

Article 7

7.1. De conformitat amb el que estableix l'article 105.3 de la Carta Municipal de Barcelona, la Junta de Govern de l'Agència serà

presidida per l'alcalde o alcaldessa de Barcelona o la persona en qui delegui.

7.2. Serà vice-president un membre en representació de la Generalitat, designat pel conseller de Sanitat i Seguretat Social.

7.3. La Junta de Govern de l'Agència nomenarà un secretari, que aixecarà acta dels acords que adoptin i n'estendrà les certificacions, amb el vist i plau del president.

Secció primera

Atribucions

Article 8

8.1. Corresponen a la Junta de Govern les atribucions següents:

a) Aprovar provisionalment el pla general i aprovar els programes d'actuació específics, així com les seves modificacions i revisions.

b) Aprovar la creació de nous centres o serveis i l'ampliació, el remodelatge, la transformació o la supressió dels existents, sempre que figurin inclosos en els plans d'actuació.

c) Contractar i atorgar obres, instal·lacions, serveis i subministraments quan la durada del contracte sigui superior a 3 anys o quan el seu import total excedeixi del 3% del pressupost de l'Agència, i resoldre les qüestions incidentals d'aquesta contractes.

d) Atorgar els convenis i contractes amb altres entitats públiques o privades, d'acord amb la política aprovada pel Consorci, i proposar a aquest organisme els acords de participació que s'hi puguin establir.

e) Aprovar els preus públics pels serveis que presti l'Agència.

f) Proposar al Consorci l'aprovació dels pressupostos i els seus balanços i liquidació.

g) Aprovar la participació de l'Agència en d'altres entitats o empreses, utilitzant qualsevol de les formes admeses en dret, amb la posterior ratificació del Consorci

h) Autoritzar els crèdits a llarg termini, l'emissió d'obligacions i l'atorgament d'aval, amb la posterior ratificació del Consorci.

i) Aprovar els reconeixements de crèdit, crèdits extraordinaris i operacions de caràcter econòmic o financer a curt termini, i els contractes de tresoreria quan la seva quantia ultrapassi el 3% dels recursos ordinaris del pressupost de l'Agència.

j) Aprovar les transferències de partides pressupostàries quan la seva quantia excedeixi del 3% del pressupost de l'Agència.

- k) Aprovar el Reglament general de l'Agència.
- l) Aprovar els reglaments d'organització, funcionament i règim d'activitats dels centres de l'Agència.
- m) Proposar al Consorci la modificació d'aquests Estatuts.
- n) Nomenar i cessar al gerent i al conseller delegat de l'Agència.
- o) Nomenar i separar els càrrecs d'alta direcció de l'Agència.
- p) Aprovar la plantilla i la relació de llocs de treball de l'Agència, així com l'estructura interna dels diversos centres i serveis i la distribució orgànica de les funcions.
- q) Autoritzar les compatibilitats del personal al servei de l'Agència, així com declarar les incompatibilitats.
- r) Conèixer els criteris d'accés als llocs de treball, nomenament, ascensos, remuneracions, sancions i separacions del personal fix d'acord amb la plantilla aprovada i les prescripcions reglamentàries aplicables.
- s) Exercir tota classe d'accions, excepcions, recursos i reclamacions judicials i administratives en defensa dels drets i els interessos de l'Agència posant-ho en coneixement del Consorci.
- t) Aprovar provisionalment i donar compte anualment al Consorci de la labor realitzada per mitjà d'una memòria destinada a informar sobre el funcionament de l'Agència durant l'exercici.
- u) Adoptar altres disposicions i mesures adequades per a la millor organització i funcionament dels serveis.

8.2. La Junta de Govern podrà delegar l'exercici de les seves atribucions, excepte les previstes en els apartats a), f), k), m), n), i t) a la Comissió Executiva.

Secció segona

Funcionament

Article 9

9.1. La Junta de Govern de l'Agència es reunirà una vegada al semestre i sempre que el president ho consideri oportú. També haurà de reunir-se a petició d'una tercera part dels membres de la Junta o quan ho disposi la Comissió Permanent del Consorci.

9.2. Per poder celebrar vàlidament les reunions caldrà que, en primera convocatòria, hi assisteixin com a mínim dos membres en representació de l'Ajuntament de Barcelona i dos més en representació de la Generalitat de Catalunya, i en segona convocatòria quan hi assisteixin un representant de l'Ajuntament i un

altre de la Generalitat, sense que mai puguin celebrar-se sense l'assistència del president i del secretari o dels que reglamentàriament els substitueixin.

9.3. Les convocatòries s'hauran de remetre als membres de la Junta i, si s'escau, a les restants persones a què es refereix l'article 6.3, amb una antelació mínima de tres dies, i s'unirà a la convocatòria l'ordre del dia de la reunió.

9.4. Mitjançant un acord de la Junta de Govern es podran fixar les dietes corresponents a l'assistència dels membres a les sessions de la Junta

Article 10

10.1. Els acords seran adoptats per majoria simple dels membres que hi concorrin, entenent-se per majoria simple la que es produeixi quan els vots a favor superin els vots en contra.

10.2. Quan es produeixi empat es repetirà la votació, i si de nou es repeteix, decidirà el president amb el seu vot de qualitat.

10.3. El vot podrà ser afirmatiu, negatiu o en blanc.

CAPÍTOL TERCER

La Presidència i la Vicepresidència.

Article 11

11.1. Corresponen al president de la Junta de Govern les atribucions següents:

a) Ostentar la representació del Consorci en l'Agència i la d'aquesta en els actes que per la seva naturalesa o significació ho requereixin.

b) Exercir en cas d'urgència, i donant-ne compte a la Junta de Govern en la primera reunió que celebri, les facultats que li són atribuïdes a l'apartat s) de l'article 8.1. i atorgar, si s'escau els poders que consideri oportuns.

c) Convocar, presidir, suspendre i aixecar les sessions i decidir els empats amb el seu vot de qualitat.

d) Exercir la inspecció i direcció superior de tots els serveis.

e) Aprovar els nomenaments, els ascensos, els trasllats, les remuneracions, les sancions, les excedències i les separacions de servei, d'acord amb la plantilla aprovada, a excepció de la separació de servei del personal funcionari adscrit a l'Agència que correspondrà a l'òrgan competent de l'Administració de procedència.

f) Aprovar les convocatòries als llocs de treball de l'Agència.

g) Atorgar premis, beques i subvencions.

h) Contractar i atorgar obres, instal·lacions, serveis i subministraments quan la durada del contracte no excedeixi els 3 anys o quan el seu import total no superi el 3% del pressupost de l'Agència, i resoldre les qüestions incidentals.

i) Aprovar les transferències de partides pressupostàries quan la seva quantia no superi el 3% del pressupost de l'Agència.

j) Fixar els criteris d'ordenació de pagaments.

k) Aprovar reconeixements de crèdit, crèdits extraordinaris i operacions de caràcter econòmic i financer, a curt termini, i contractes de tresoreria quan la seva quantia no ultrapassi el 3% dels recursos ordinaris del pressupost de l'Agència.

l) Dictar les disposicions particulars que consideri adequades per al compliment dels acords de la Junta de Govern.

m) Adoptar, o si s'escau proposar a l'alcalde o alcaldessa de Barcelona, les mesures preventives a què es refereix l'article 26 de la Llei General de Sanitat, en el cas que existeixi o se sospiti raonablement l'existència d'un risc imminent i raonable per a la salut.

n) Resoldre els expedients sancionadors i imposar les sancions pel que fa a les infraccions lleus i greus en matèria de salut pública en els termes que estableixi la legislació sanitària, i elevar a l'òrgan de l'administració autonòmica competent les propostes de sanció derivades dels expedients instruïts quant a les infraccions molt greus.

o) Qualsevol altre assumpte de naturalesa anàloga que sigui de la competència de l'Agència i que no hagi reservat de forma expressa a altres dels seus òrgans.

11.2. El president podrà delegar l'exercici de les seves atribucions, excepte les previstes en els apartats b), c) i m)

Article 12

El vicepresident suplirà el president i assumirà les seves atribucions en els casos de vacant, absència o malaltia. Exercirà, a més, les funcions que li delegui el president per escrit i donant-ne compte a la Junta de Govern.

CAPÍTOL QUART

La Comissió Executiva

Article 13.

La composició, les funcions, el règim de sessions i l'adopció d'acords de la Comissió Executiva s'establiran per acord de la Junta de Govern de l'Agència.

CAPÍTOL CINQUÈ

Conseller Delegat

Article 14

La Junta de Govern podrà designar entre els seus membres un conseller delegat. Les funcions i atribucions del conseller-delegat seran les que s'estableixin per acord de la Junta de Govern, així com aquelles que li deleguin els diferents òrgans de l'Agència.

CAPÍTOL SISÈ

Gerent

Article 15.

15.1. El gerent serà nomenat per la Junta de Govern de l'Agència.

15.2. L'Agència formalitzarà un contracte amb el gerent, en el qual s'especificaran les condicions del nomenament, les seves obligacions, d'acord amb l'article 16, la seva remuneració, el termini de durada i les altres causes d'extinció.

La durada del contracte serà de cinc anys, si bé podrà prorrogar-se per voluntat d'ambdues parts, d'acord amb les disposicions legals aplicables en la matèria.

Article 16

16.1. Seran funcions del gerent:

a) Representar l'Agència en els casos en què aquesta representació no sigui assumida pel president, vicepresident i relacionar-se com a tal gerent amb les administracions públiques, les institucions, les entitats i els particulars.

b) Proposar els nomenaments, els ascensos, les recompenses, les sancions i les separacions del servei del personal fix, subjectant-se als tràmits reglamentaris.

c) Contractar i cessar el personal interí, temporer eventual i de suplències.

d) Adscriure i traslladar el personal als diversos centres i dependències de l'Agència.

e) Dirigir i inspeccionar els serveis i les dependències de l'Agència, exercir la seva direcció i la de tot el personal.

f) Contractar les obres, les instal·lacions, els serveis i els subministraments en la quantia que fixi la Junta de Govern i que li siguin delegats expressament.

g) Ordenar la recaptació d'ingressos.

h) Ordenar els pagaments, de conformitat amb les normes d'execució

del pressupost de l'Agència i els criteris que a tal efectes es determinin.

- i) Administrar el patrimoni i els béns de l'Agència.
- j) Preparar la documentació que per mitja del president, s'ha de sotmetre a la consideració de la Junta de Govern i de la Comissió Executiva i informar-los-hi de tot el necessari per a l'exercici de les seves competències, particularment pel que fa a la confecció i el compliment del pressupost anual.
- k) Preparar els plans generals, els programes d'actuació, els programes específics i els pressupostos anuals, i elaborar les memòries anuals per a la seva presentació als òrgans competents.
- l) Vetllar per la millora dels mètodes de treball i per la introducció de les innovacions tecnològiques adequades, així com per a la conservació i el manteniment dels centres i de les seves instal·lacions i equipaments.
- m) Informar periòdicament a la Junta de Govern i a la Comissió Executiva i, si s'escau, als òrgans del Consorci, sobre el funcionament i estat de situació de l'Agència
- n) Requerir les modificacions estructurals o de funcionament als establiments, indústries alimentàries, menjadors col·lectius i altres instal·lacions objecte de control per l'Agència, d'acord amb el que disposa la normativa d'aplicació en qüestions de protecció de la salut i salut pública.
- o) Incoar els expedients sancionadors d'acord amb el que disposa la normativa d'aplicació en qüestions de protecció de la salut i salut pública.
- p) Elevar a la presidència de l'Agència les propostes de sanció que es derivin de la incoació dels expedients sancionadors a què es refereix l'apartat o) d'aquest article.
- q) Les altres que els òrgans de govern de l'Agència, li deleguin o encomanin dins les seves atribucions respectives.

TÍTOL TERCER

Personal

Article 17.

17.1. L'Agència disposarà del personal necessari per l'acompliment de les seves cometes; el seu nombre, les categories i les funcions quedaran determinades a la plantilla i a la relació de lloc de treball.

17.2. El nomenament i el cessament del gerent i personal d'alta direcció correspon a la Junta de Govern de l'Agència.

17.3. El nomenament i cessament del personal fix de totes les

categories correspon al President de la Junta de Govern o persona en qui delegui i el del personal interí, temporer, eventual o de suplències, al gerent o persona en qui delegui.

17.4. L'ingrés i selecció de tot el personal s'efectuarà garantint els principis d'igualtat, mèrit i capacitat, així com el de publicitat.

Article 18.

18.1. La plantilla de l'Agència estarà constituïda per:

a) El personal funcionari de l'Ajuntament de Barcelona, que presten els seus serveis a les dependències i òrgans de l'Institut Municipal de Salut Pública de Barcelona, així com a tots els seus centres, que s'adscriuen a l'Agència conservant la situació de servei actiu a l'Administració d'origen, d'acord amb el que disposa l'article 191 el Reglament de personal als serveis de les entitats locals.

b) El personal funcionari de la Generalitat de Catalunya que s'adscriu a l'Agència

c) El personal contractat en règim laboral provinent de l'Ajuntament o dels seus organismes autònoms o empreses municipals, així com el provinent de la Generalitat de Catalunya respecte als quals s'aplicarà el mecanisme de successió d'empresa, en els termes de la legislació laboral vigent.

d) El personal laboral contractat per l'Agència.

18.2. D'acord amb el que disposa l'article 61.6 de la Carta Municipal de Barcelona, el personal provinent de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona que passi a formar part de l'Agència, podrà participar en qualsevol concurs per a la provisió de llocs de treball, tant de promoció interna com de promoció professional que convoqui, respectivament, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, quan ho permeti el perfil de la plaça a cobrir (nivell, categoria, titulació, etc.), considerant-se l'antiguitat i el grau personal a l'Agència com pròpia de l'Administració d'origen.

18.3. En cas de reestructuració de la plantilla de l'Agència, el personal funcionari provinent de la Generalitat de Catalunya o de l'Ajuntament que quedi en situació d'expectativa de destinació, obtindrà una nova destinació, indistintament a l'Agència o a l'Administració de procedència, d'acord amb el que s'estableix en la normativa de funció pública. La mateixa opció quant a la destinació correspondrà al personal laboral provinent de la Generalitat o de l'Ajuntament de Barcelona en els termes que s'estableixi en la legislació aplicable.

18.4. Els llocs de treball que comportin l'exercici de funcions d'autoritat han de ser proveïts per funcionaris

TÍTOL QUART

Règim econòmic

CAPÍTOL PRIMER

Béns i recursos

Article 19.

19.1. El patrimoni de l'Agència estarà integrat:

a) Pels béns que l'Institut Municipal de Salut Pública tingui transferits de l'Ajuntament de Barcelona , sota qualsevol modalitat jurídica que permeti conservar llur qualificació jurídica originària i la titularitat municipal. Com a criteri general, els béns immobles de l'Ajuntament no formaran part del patrimoni de l'Agència.

b) Els que estiguin adscrits o se li adscriuïn en ús, conservant la seva qualificació jurídica originària.

c) Pels béns i drets que l'Agència hagi adquirit o adquireixi per qualsevol títol legítim.

Aquest patrimoni quedarà reflectit en l'inventari corresponent i romandrà adscrit funcionalment al Consorci.

Article 20.

20.1. Per a l'acompliment de les seves finalitats l'Agència comptarà amb els següents recursos econòmics:

a) Les aportacions de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya amb càrrec als seus pressupostos que inclouran les assignacions necessàries per a desenvolupar les funcions assignades.

b) Les aportacions que li pertoquin per convenis establerts amb les diverses Administracions i entitats públiques o privades.

d) Les taxes i preus públics derivats de la seva activitat.

e) Els ingressos procedents de sancions administratives i els derivats de resolucions judicials.

d) Els productes i rendiments del seu patrimoni.

e) Els donatius, els ajuts, les subvencions o els auxilis.

f) Les bestretes, préstecs i crèdits que obtinguin d'entitats oficials o particulars.

f) Tots els altres que li puguin ser atribuïts d'acord amb les normes vigents.

20.2. En tot cas, les taxes i preus públics derivats de l'exercici de les

seves activitats i els ingressos procedents de sancions administratives i resolucions judicials s'afecten a l'Agència per al compliment de les seves finalitats.

20.3 L'Agència podrà utilitzar la via d'apressament per a la recaptació de les taxes i preus públics que tingui atribuïts, sens perjudici dels encàrrecs que, en matèria recaptatòria, es facin, mitjançant conveni, amb organismes oficials.

20.4 L'Agència gaudirà dels beneficis fiscals previstos en les lleis pels organismes autònoms de naturalesa administrativa.

Fons, intervenció i comptabilitat de l'Agència

Article 21

21.1. Els fons de l'Agència seran custodiats en comptes corrents bancaris, oberts directament a nom de l'Agència.

Article 22

22.1. El règim comptable i de control econòmic de l'Agència s'adequarà a les previsions d'aquests Estatuts i a les disposicions de règim local que li siguin aplicables sens perjudici de les normes que en aquesta matèria dicti la Generalitat, seguint en qualsevol cas els criteris de comptabilitat pública, de tal forma que permetin en tot moment el coneixement exacte de la situació patrimonial de l'Agència i dels costos i rendiments dels diferents serveis, sota els criteris següents:

- a) Valoració en balanç de tots els béns que constitueixen l'actiu, incloent-hi els adscrits estrictament en ús.
- b) Facturació de tots els serveis.
- c) Incorporació al cost dels serveis de les quantitats necessàries per a l'amortització dels béns que representen els capitals que s'hi hagin invertit.
- d) Liquidació dels comptes d'explotació i de pèrdues i guanys i llur influència en el balanç dels costos d'aquests últims.

22.2. Els ingressos i despeses de l'Agència seran objecte de control financer permanent, mitjançant procediment d'auditoria o d'altres tècniques de control, en els termes i amb els mitjans personals que estableixin, de comú acord, la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya i la Intervenció General de l'Ajuntament de Barcelona.

Article 23

23.1. La rendició de comptes correspondrà a la Junta de Govern, mitjançant el balanç i el compte d'explotació anual i els comptes de liquidació del pressupost de l'exercici anterior, que seran auditats i sotmesos per a la seva aprovació a la Comissió Permanent del Consorci Sanitari de Barcelona durant el primer semestre de cada

any.

CAPITOL TERCER

Dels pressupostos

Article 24

24.1. L'Agència prepararà per a cada exercici econòmic un pressupost que serà aprovat inicialment per la Junta de Govern i cursat a la Comissió Permanent del Consorci a l'efecte de la seva aprovació definitiva.

Article 25

25.1. L'estat de despeses del pressupost comprendrà les previsions necessàries per al sosteniment normal dels centres, l'adquisició dels materials i els elements necessaris per a la prestació dels serveis i dels béns no inventariables en general, el manteniment i la reparació ordinària d'edificis, instal·lacions i equipaments tècnics; els havers i atencions del personal; el pagament d'interessos, amortització d'emprèstits i les restants despeses de caràcter ordinari. Tanmateix es podran formular previsions per a inversions per realitzar obres de nova planta, ampliació, renovació o reparacions extraordinàries d'edificis, instal·lacions i equipaments tècnics per a l'adquisició de béns de capital fix i per atendre despeses extraordinàries.

25.2 L'estat d'ingressos comprendrà els recursos assenyalats en l'article 20 i les aportacions, les subvencions i les operacions de crèdit necessàries per a l'equilibri financer de l'entitat.

25.3. Els estats de despeses i ingressos es dividiran en els epígrafs, conceptes i partides que determinin les formes generals sobre formació de pressupostos i comptabilitat pública.

CAPÍTOL QUART

Finançament

Article 26

26.1. Els criteris bàsics del règim econòmic i de finançament de l'Agència són els establerts en el Conveni subscrit entre la Generalitat de Catalunya, el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, l'11 de juliol de 2002.

Article 27

27.1. El pagament dels havers de tot el personal de l'Agència, inclòs el sotmès a la legislació laboral, gaudirà del caràcter preferent que li atribueixi l'article 168 de la Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals. -

Article 28

28.1. Els excedents i les reserves que es produï-xin una vegada satisfetes les despeses i els deutes de l'Agència es destinaran íntegrament a la millora dels serveis de l'Agència .

TÍTOL CINQUÈ

Facultats de tutela del Consorci

Article 29.

29.1. La potestat tuitiva sobre l'Agència correspon al Consorci, que l'exercirà mitjançant la seva la Comissió Permanent.

29.2. Aquesta facultat es tradueix en :

29.2.1. L'aprovació de:

- a) Els estatuts, així com les seves modificacions.
- b) Els plans generals d'actuació i els plans d'inversió.
- c) Els pressupostos, balanços, liquidació anual de comptes, la memòria de les activitats realitzades i el resultat de la gestió assistencial i econòmica de l'exercici anterior.
- d) La política de convenis i contractes amb el Servei Català de la Salut o amb d'altres entitats públiques o privades.
- e) L'exigència de responsabilitat dels titulars i membres de llurs òrgans de govern.

29..2.2 La ratificació dels acords adoptats pels òrgans de govern relatius a:

- a) L'adquisició, alienació i gravàmen dels béns immobles que integren llur patrimoni.
- b) La participació en altres entitats o empreses, utilitzant qualsevol de les formes admeses en dret.
- c) La petició de crèdits o préstecs a mig i llarg termini, l'emissió d'obligacions i l'atorgament d'aval.
- d) Les habilitacions i suplementes de crèdit.

29.2.3 El coneixement de:

- a) La creació de nous centres i serveis, i el remodelatge, transformació, ampliació i supressió dels existents, sempre que figurin inclosos en els plans d'actuació.
- b) El nomenament i cessament dels membres dels seus òrgans de

govern .

Article 30

30.1. El President de la Junta de Govern de l'Agència trametrà a la Comissió Permanent del Consorci l'ordre del dia de les reunions de la Junta de Govern en el moment de convocar-les amb setanta dues hores d'antelació sobre la data fixada, per iniciar la reunió, i els textos dels acords a l'acabament de la Junta de Govern.

30.2. La Comissió Permanent del Consorci , podrà:

a) Impugnar els acords de la Junta de Govern i les resolucions dels altres òrgans d'administració de l'Agència quan consideri que recauen en els assumptes que no siguin de la seva competència, quan siguin contraris als interessos generals del Consorci o de la pròpia Agència, o constitueixin infracció manifesta de les lleis.

b) Requerir dels òrgans de govern i d'administració de l'Agència tota mena d'informes o documents, així com ordenar les inspeccions i auditories que consideri oportunes.

TÍTOL SISÈ

Règim jurídic

Article 31

31.1. Els acords de la Junta de Govern i les resolucions del president de la Junta de Govern de l'Agència posen fi a la via administrativa i podran ser recorreguts, potestativament, en reposició o ser impugnats, directament, davant l'ordre jurisdiccional contenciós-administratiu en els terminis i amb els efectes establerts en la Llei 30/1992, de 26 de maig, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, i en la Llei 29 1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa-administrativa .

31.2. L'exercici d'accions s'ajustarà a les previsions de la Llei 30/1992, de 26 de novembre (LRJPAC), quant a les reclamacions prèvies a la via judicial civil i laboral.

TÍTOL SETÈ

Modificació dels estatuts i dissolució de l'Agència.

Article 32.

32.1. La modificació dels Estatuts es realitzarà amb els mateixos tràmits i requisits exigits per a la seva aprovació, i de conformitat amb la normativa vigent.

Article 33

33.1. L'Agència tindrà una durada indefinida d'acord amb l'acompliment de les finalitats per a les quals es constitueix.

Article 34

4.1. La dissolució i la modificació de la modalitat de gestió de l'Agència s'haurà de fer d'acord amb el que preveuen els Estatuts del Consorci.

34.2. L'acord de dissolució de l'Agència no tindrà efecte fins que el Consorci no hagi establert la forma ulterior de prestació dels serveis de manera que aquests quedin atesos degudament .

Disposicions addicionals

1. L'Agència de Salut Pública de Barcelona, des de la seva creació, se subrogarà en els drets i obligacions que en l'actualitat corresponen l'Institut Municipal de Salut Pública de Barcelona, i en concret, els convenis, contractes i els acords signats amb les Administracions Públiques i/o amb entitats públiques i privades, les responsabilitats i beneficis dels quals seran assumits per la nova Agència.

2. L'assumpció per l'Agència de les funcions a què es refereixen els apartats primer i segon de l'article 103 de la Carta Municipal de Barcelona requerirà prèviament dels acords i convenis corresponents entre les entitats consorciades: Ajuntament de Barcelona i Generalitat de Catalunya. Un cop produïda l'esmentada assumpció l'Agència adoptarà la denominació d'Agència de Salut Pública i Medi Ambient de Barcelona.

Disposició Transitòria

1. Mentre no es faci efectiu el que s'estableix en la disposició addicional segona d'aquest estatuts s'establiran els mecanismes de coordinació corresponents entre l'Agència de Salut Pública de Barcelona i els serveis i l'activitat mediambiental municipal i autonòmica.

PG-72442 (02.317.079)